

MOZAIK

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJA LOKA

Škofja Loka

dz 0

MOZAIK

2022

070.489(497.4železniki)

120220206,2

COBISS •

KNJIŽNICA ŠKOFJA LOKA

GLASILO SKUPINE DOMEL

Osrednja tema:

Hanon 738 – generacija 4.0

Projekt nove linije 482 za Phillips

Podeljena priznanja inovatorjem za leto 2021

Intervju z Marušo Ferk Saioni

maj 2022 | letnik 42

2

BESEDA UREDNICE

Po dobrih dveh letih smo dočakali tako težko pričakovano sproščanje ukrepov, ki nam jih je prinesel koronavirus. Na testiranja smo že malo pozabili, maske pa bomo imeli nekje v predalu, če jih bomo slučajno še potrebovali. Prav osupljivo je, kako na hitro nam je bilo odvzeto vse, kar nam je predstavljalo svobodo in varnost. Zato smo še toliko bolj veseli vračanja v normalno življenje.

Romana Lotrič
Glavna urednica

V tokratni številki pišemo o zanimivih temah z različnih področij.

Predstavljamo 4. generacijo statorja in rotorja za kompresor hladilnega sistema v električnih avtomobilih.

Pišemo o projektu linije 482 za Philips na naši lokaciji Odžaci v Srbiji, kjer smo pričeli s proizvodnjo motorja s trajnostnimi magneti 482, ter o vtisih po prevzemu novo postavljenih proizvodnih linij s strani kupcev.

Pomladni meseci so rezervirani za produktne delavnice, katerih cilja sta pregled in analiza stanja ter določitev nadaljnjih aktivnosti. Delavnice so tudi osnova za prodajno konferenco, ki jo običajno izvedemo jeseni.

Nabavni oddelki so v trenutnih razmerah, ko se stvari nepredvidljivo spreminjajo, na veliki preizkušnji, predvsem pri obvladovanju naraščajočih stroškov surovin in transporta v dobavni verigi.

Podelili smo priznanja najboljšim inovatorjem za leto 2021, kar smo povezali s trajnostnim razvojem. Vsem prejemnikom priznanj čestitamo ter jim želimo še veliko inovativnih idej.

1. marca je bila objavljena nova prenovljena spletna stran <https://www.domet.com>, katere dodana vrednost so kvalitetne informacije o izdelkih, rešitvah ter aktualnih dogodkih. Vabljeni k ogledu.

V podjetju smo s pomočjo zunanje institucije Develor izpeljali pilotni projekt Zavedna varnost, ki ga je sodelavka predstavila tudi na mednarodnem kongresu Mindset vs. Skilset.

Predstavljamo novozaposlene, ki so se nam pridružili od novembra do januarja. Zahvaljujemo se jim za njihov odziv.

Pišemo o potencialno škodljivih snoveh v kozmetičnih izdelkih, pri katerih velja biti pozoren ob nakupu izdelkov.

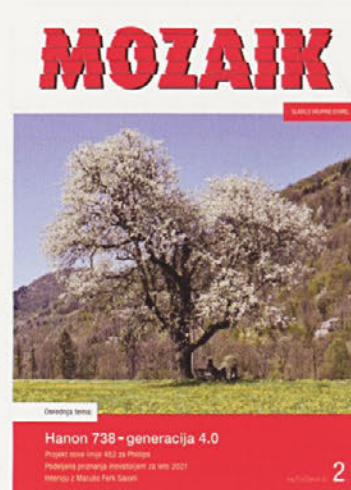
Objavljamo intervju s smučarko Marušo Ferk Saioni, s katero je sodelavka uredniškega odbora sodelovala med študijem.

Za konec vam dajemo idejo na nedeljski izlet.

Prijetno branje vam želi uredniški odbor.

KAZALO

Beseda urednice	2
Uvodnik	3
Kratke novice	4
Hanon 738 - generacija 4.0	7
Projekt nove linije 482 za Phillips	9
Vtisi iz Srbije po prevzemu novo postavljenih proizvodnih linij s strani kupcev (Phillips)	12
Produktne delavnice po prodajnih programih	14
Obvladovanje naraščajočih stroškov surovin in transporta v dobavni verigi	15
Podeljena priznanja inovatorjem za leto 2021	19
Prejemnik zlatega priznanja za leto 2021: Miha Kržišnik	24
Nova spletna stran www.domet.com	26
Predstavitve projekta Zavedna varnost na mednarodnem kongresu Mindset vs. Skilset	27
Novozaposleni	29
Potencialno škodljive snovi v kozmetičnih izdelkih	31
Intervju z Marušo Ferk Saioni	33
Namig za vikend potep: Tolminska piramida in slap Beri	35
Utrinki prenove	37
Bilo je nekoč	39

Na naslovnici: Sproščanje v naravi. Foto: Barbara Debeljak

UVODNIK

Matjaž Čemažar
Direktor - CEO

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci.

Pomlad nam je poleg višjih temperatur in zelene narave prinesla tudi težko pričakovano sprostitev kovidnih ukrepov. Čeprav se virus še ni povsem poslovil, pa k sreči prebolevanje poteka v blažji obliki in bolnišničnih oskrb skorajda ni.

Očitno pa živimo v zelo dinamičnem času, saj se gospodarstvo še ni opomoglo po epidemiji, ko se je zgodil napad Rusije na Ukrajino, ki na poslovanje Domela nima direktnih vplivov, posredno pa občutimo posledice, predvsem v višjih cenah materialov, čutimo pa tudi znižana naročila. Najbolj je vojna seveda prizadela Ukrajince in povzročila veliko trpljenja in žalostnih zgodb med begunci, sirotami, ranjenimi in cel svet, predvsem pa prebivalce Ukrajine, potisnila v veliko negotovost.

V Domelu večjih posledic vojne nismo čutili, saj smo v prvih treh mesecih prodali za dobrih 51 mio € izdelkov in tako kar za 15 % presegli lansko prodajo prvega četrtletja. Smo pa letos planirali zelo ambiciozno in kljub doseženi rasti za 10 % zaostajamo za planirano dinamiko prodaje. Razlogi za zaostajanje za planom so nižja naročila na programu ECM, saj tako Stihl kot tudi Husquarna na programu baterijske vrtno opreme poročata o težavah pri dobavi elektronskih komponent in zato proizvedeta manj aparatov, kot bi jih lahko prodala na trgu. Pomanjkanje elektronskih komponent je tudi razlog, da se količine na novih avtomobilskih programih počasneje razvijajo in je zato letos pričakovati nižjo realizacijo kot planirano. S pomanjkanjem elektronskih komponent se že dlje časa soočata tudi programa ECS in LABS, kjer smo zaenkrat z veliko truda na prostem trgu našli nadomestne komponente in zato oba programa letos beležita lepo rast.

Da kovid še vedno povzroča nevšečnosti, najbolj čutimo na Kitajskem, kjer smo bili tudi v našem podjetju prisiljeni zmanjšati proizvodnjo na eno izmeno, saj ostajamo brez določenih materialov, poleg tega

pa je več naših zaposlenih ostalo v karanteni. Zaskrbljujoče so večje zapore mest in območij, kjer se je življenje povsem ustavilo, tako smo priča daljši zaporu Šanghaja, občasno je zaprt tudi Suzhou, posledično so naši dobavitelji ustavili proizvodnjo sestavnih delov, kot so turbo kolesa, odlitki, komutatorji in magneti, tudi za dobave v Slovenijo. Težave z oskrbo pričakujemo že v drugi polovici maja, zato bomo proizvodne obsege ustrezno prilagodili in poskusili kar najbolje enakomerno prerazporediti delo.

V takih okoliščinah je pomembno, da je podjetje »agilno«, kar pomeni, da se zna hitro in učinkovito odzivati ter prilagajati na nove okoliščine in pri tem ostati gospodarno in ustvarjalno naravnano. Gradimo na naših vrednotah in s pravo mero sodelovanja, spoštovanja in zaupanja znamo ustrezno ukrepati in zagotoviti dobre poslovne rezultate za stabilno poslovanje podjetja.

V aprilu smo podelili Domelove nagrade za leto 2021, kjer smo letos izpostavili trajnostno naravnost podjetja. Čestitali smo najboljšim inovatorjem v podjetju, prav tako smo podelili priznanje najboljši razvojni ekipi, najboljšemu mentorju, nagradili inovatorja z največ vpisanih predlogov, prepoznali najboljši napredek na področju zagotavljanja kakovosti in TPM-skupine ter podelili priznanje za uresničevanje Domelovih vrednot. Vsem nagrajencem čestitam in se jim zahvaljujem za prispevek k doseganju rezultatov, predvsem pa spodbujam vse zaposlene, da s svojimi idejami in predlogi tudi v letošnjem letu sodelujete v procesu stalnih izboljšav in pri trajnostnem razvoju podjetja.

KRATKE NOVICE

Barbara Debeljak

Ana Tehovnik

Sejem Coiltech v Ulmu

Na sejmu Coiltech v Ulmu v Nemčiji smo razstavljali prvič. Prejšnja leta je bil v tem terminu organiziran isti sejem v Italiji v mestu Pordenone.

Glede na to, da smo bili letos v Ulmu prvič, je bil obisk zelo dober. Tudi odzivi kupcev, ki so nas obiskali, pričajo, da je lokacija veliko bolj strateška.

Sejem je sicer po obsegu veliko manjši kot sejem Cwieme v Berlinu, ampak ravno tako prepoznaven in dobro organiziran.

Obiskalo nas je kar nekaj naših večjih kupcev ter tudi potencialni kupci, kjer imamo odprta zanimiva povpraševanja.

Naše mnenje je, da je bil sejem uspešen, in veseli smo, da smo po dolgem času lahko s kupci spet poklepetali v živo.

Alenka Pfajfar

Obisk učencev OŠ z zanimanjem za robotiko

Devetnajst učencev 8. in 9. razreda, med njimi tudi tri dekleta, ki obiskujejo izbirna predmeta Robotika in Elektronika z robotiko, so 22. marca 2022 obiskali Domelovo lokacijo na Trati. Učenci v šoli s pomočjo didaktičnih zbirk LEGO MINDSTORMS pod mentorstvom Sabine Peternel sestavljajo modele robotov in pri tem spoznavajo osnovne zakonitosti njihovega gibanja in delovanja. Namen obiska je bil ogled industrijskih robotov v proizvodnji na Trati. Najprej je učencem vodja oddelka ADP, Miha Kern, z diaporo slik in filmov predstavil oddelek za avtomatizacijo in digitalizacijo proizvodnje, kasneje pa so si ogledali še visoko avtomatizirane proizvodne linije. Učenci so z zanimanjem opazovali delo robotov v robotskih celicah, navdušila jih je neverjetna zmogljivost industrijskih robotov in inteligenca.

Janez Rihtaršič

150-milijonta sesalna enota

V petek, 08. 04. 2022, smo v Domelu dosegli prav poseben mejnik; prodali smo namreč 150-milijonto sesalno enoto. Si lahko predstavljate, koliko je to 150 milijonov sesalnih enot? Bolj nazorna je morda ponazoritev s kilometri. Če vzamemo premer najbolj masovno prodajane enote iz družine 496, ki ima premer 145 mm, in jo postavimo eno poleg druge, naredimo pot dolgo 21.750 km, to pa je malo več kot polovica poti okoli zemlje.

Tina Oblak

Obiskala nas je bolgarska delegacija

Gostili smo predstavnike in predstavnice bolgarske delegacije - deveterico iz malih in srednjih podjetij iz Bolgarije s področja strojegradnje, elektro- in mehatronike, informacijskih tehnologij, inovativnih del za potrebe industrije itd. Predstavili smo jim naše podjetje ter jih popeljali skozi proizvodnjo v Železnikih.

Veseli smo, da smo goste navdušili z našo visoko tehnološko robotizirano proizvodnjo in se jim iskreno zahvaljujemo za prijeten in zanimiv obisk.

Romana Lotrič

Ambasadorji GREEN. CREATIVE. SMART.

V okviru promocije I FEEL SLOVENIA. GREEN. CREATIVE. SMART. se predstavljajo visoko tehnološka slovenska podjetja s trajnostnimi izdelki.

Veseli smo, da tudi mi prispevamo svoj delček k prepoznavnosti in ugledu Slovenije v mednarodnem okolju. Snemalna ekipa Primate je ujela del našega vsakdana. Bilo je res CREATIVE, kar velja tudi za scenarij, ki ga je pripravila digitalna agencija Point Out.

Romana Lotrič

Srečanje delničarjev družbe Domel Holding

Po dveh letih smo v podjetje povabili delničarje družbe Domel Holding na četrto srečanje delničarjev. Zbrani delničarji so z zanimanjem prisluhnili predsedniku uprave mag. Matjažu Čemažarju, ki je predstavil poslovanje skupine Domel v preteklem obdobju ter načrte za letošnje leto. Na koncu pa se je ob pogostitvi razvil še sproščen klepet.

Tina Oblak

Domel na sejmu možnosti in priložnosti

EESTEC JobFair je zaposlitveni sejem, ki je bil letos organiziran že 15. leto zapored in katerega glavni namen je spodbujanje sodelovanja med študenti in podjetji. Na Fakulteti za elektrotehniko ter Fakulteti za računalništvo in informatiko smo podjetja prek postavljenih interaktivnih stojnic študente seznanili o svojem delovanju in možnostih zaposlitve, praks ter štipendij.

Karmen Nastran

Za svet brez plastenk. Ker plastika ni fantastična.

Naše poslanstvo temelji na družbeni odgovornosti in trajnostnem razvoju. Zavedamo se, da je bivanje v zdravem naravnem okolju naše bogastvo, ki ga želimo s trajnostnim delovanjem ohraniti tako za naše zaposlene, ki se vsakodnevno vračajo na lokacijo podjetja, kot za širše lokalno okolje. Čisto in zdravo okolje je resnično bogastvo, ki pa je tudi vedno bolj redko.

V Domelu spodbujamo uporabo steklenk, jih delimo z zaposlenimi, štipendisti in jih podarjamo poslovnim partnerjem. Na ta način si prizadevamo, da bi Slovenija postala prva država na svetu, ki bi popolnoma opustila uporabo plastenk. Ponosni smo, da smo del gibanja Glassy.Classy.eco, ki je nastalo pod okriljem združenja Rotary Slovenija, s sloganom: »Za svet brez plastenk. Ker plastika ni fantastična.« Že z eno samo steklenico lahko zmanjšamo pomembno število plastenk za enkratno rabo.

Aleš Markelj

Izgradnja dodatnih parkirišč za zaposlene

V mesecu aprilu smo pričeli z gradbenimi deli pri izgradnji dodatnih parkirišč na lokaciji Otoki. Na travniku preko ceste lahko že nekaj časa opazujemo izdelavo pilotov za zaščito gradbene jame. Gre za vgradnjo približno 90 armirano-betonskih pilotov premera 60 cm, najkrajši so dolgi 6 m, najdaljši pa 9 m. Piloti so med seboj povezani z betonirano vezno gredo, ki je nato z geotehničnimi sidri dolžine 17 m še dodatno fiksirana v brežino. V mesecu maju bodo izvajalci nato nadaljevali s samim izkopom in z gradnjo objekta, ki naj bi bil zaključen predvidoma do novembra letošnjega leta.

Polnilna postaja za električne avtomobile

V sklopu prenove uvoza v podjetje in dvorišča na lokaciji Otoki smo postavili tudi dve novi polnilni postaji za električne avtomobile. Gre za polnilni postaji INCH Duo, proizvajalca ETREL, ki nam vsaka posebej zagotavljata možnost hkratnega polnjenja dveh vozil. Polnilni postaji bosta namenjeni za Domelovo interno uporabo, goste in poslovne partnerje, za zunanje uporabnike pa ne bosta na voljo. Kartice za aktivacijo polnilnih postaj so na voljo na recepciji podjetja.

HANON 738 – GENERACIJA 4.0

Mohor Kunšič

V začetku leta 2019 smo v prenovljeni hali, kjer je pred prenovo potekalo zalivanje termoplastov in duroplastov, postavili rotorsko in statorsko linijo Hanon 738 za proizvodnjo statorjev in rotorjev 738. To je že četrta generacija statorja in rotorja za kompresor hladilnega sistema v električnih avtomobilih. Projekt naj bi po napovedih živel do konca trenutnega desetletja, skupno pa naj bi izdelali slabih 10 milijonov kompletov, kar program Hanon uvršča med večje v Domelu.

Naša izdelka sta v največji meri vgrajena v kompresor hladilnega sistema Volkswagnovih avtomobilov družine ID.

Stator in rotor 738 sta eden najzahtevnejših Domelovih produktov zaradi narave aplikacije in sta plod Domelovega razvoja. Zanimivo je, da motor v velikosti večje grenivke dosega moč 5 kW. Navitje je namreč hlajeno s hladilnim sredstvom, ki kroži po hladilnem sistemu e-avtomobila.

Rotorska linija je bila izdelana v našem ADP (avto-

matizacija in digitalizacija proizvodnje), statorska pa v Nittoku EU iz Celovca na avstrijskem Koroškem.

Rotorska linija 738 ADP

Na rotorski liniji 738 se izdeluje rotor brez gredi. Rotor je sestavljen iz rotorskega paketa z luknjami, v katere se vstavijo nenamagnetni permanentni magneti, iz čelnih pokrovov in »balansirnih« uteži, vse skupaj pa je zakovičeno s kovicami. Gred se vtiskuje naknadno pri kupcu, prav tako se pri kupcu tik pred sestavo izvede magnetenje magnetov.

Rotor R1234YF

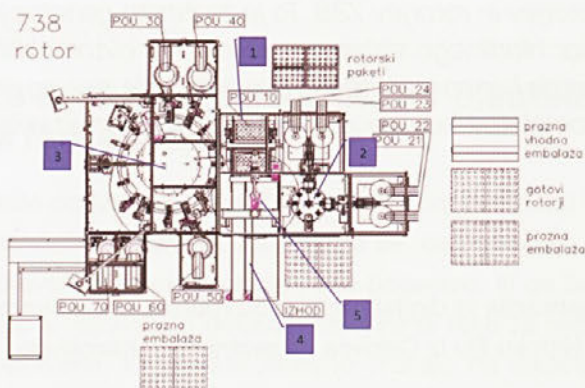

Rotor 738 R744

Linija je sestavljena iz dveh krožnih miz [2], [3], avtomatskega nalaganja rotorskih paketov [1] in avtomatskega odlaganja izdelanih rotorjev na izhodni trak [4]. Za nalaganje in odlaganje ter manipulacijo med krožnima mizama skrbi Stäubli robot [5]. Pakiranje v končno embalažo poteka ročno. Takt linije je slabih 15 sekund.

Robot [5] najprej pobere rotorski paket iz samonosnega pladnja na avtomatskem nalaganju [1] in ga nese na prvo manjšo krožno mizo [2], kjer dve enaki postaji avtomatsko vstavi magnetne. Nato robot prenese rotorski paket z magneti na drugo krožno mizo [3], kjer se sestavijo čelni pokrovi in »balansirne uteži« na zgornji in spodnji strani ter kovice. Kovice se s postopkom orbitalnega kovanja, ki je v DOME-LU novost, zakovičijo in rotor je izdelan. Sledijo še lasersko označevanje, avtomatska kontrola kakovosti in odlaganje na izhodni trak za dobre ali slabe kose ter ročno pakiranje.

Največji izziv na liniji predstavlja zakovanje, po katerem mora biti »deblans« rotorja v predpisanih tolerancah.

Tloris ADP rotorske linije

Statorska linija 738 NITTOKU

Na statorski liniji 738 se izdeluje stator, ki je sestavljen iz izoliranega statorskega paketa, navite žice, faznih priklopov in zvezda kontakta, plastičnega ohišja konektorja s konektorji. Vsi kontakti so popolnoma izolirani z epoksi lepilom oz. epoksi zalivno maso, kar zahteva sama aplikacija.

V električni avtomobil vgrajen stator namreč obliha hladilno sredstvo mešano z oljem, zato morajo biti vsi kontakti popolnoma električno izolirani, prav tako pa mora ostati izolacija žice nepoškodovana.

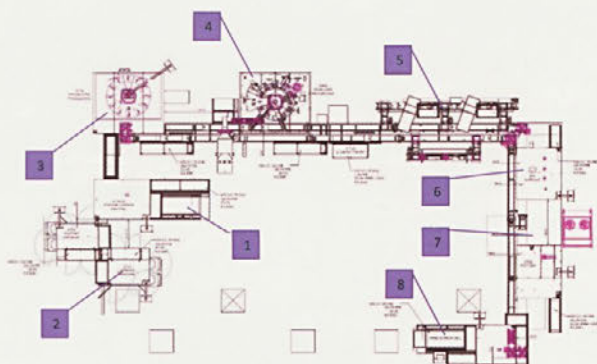
Stator 1234YF

Stator R744

Linija bo kmalu popolnoma avtomatska, edino nalaganje zabojev s statorskimi paketi in zlaganje z linije poteka ročno. Po nalaganju do 6 zabojev naenkrat s statorskimi paketi na transportni trak sledi avtomatsko nalaganje [1] na transportni sistem linije, ki je sestavljen iz »shuttle« sistema in klasičnega transportnega traku. Sledi navijanje s tehnologijo igle na šestih navijalnih strojih z dvema navijalnima glavama [2]. Navit stator se transportira na 1. krožno mizo [3], kjer se avtomatsko obdelajo tri ločene fazne žice. Obdelava vsebuje ravnanje žic, rezanje na pravo dolžino in odstranjevanje izolacije na koncih – »abizoliranje«, avtomatsko natikanje cevki na žice, kamor se zakuje kontakt. Stator se nato pomakne na 2. krožno mizo [4], kjer se izvede zvezda kontakt. Obdelava tudi tu vsebuje ravnanje žic, rezanje na pravo dolžino in odstranjevanje izolacije na koncih – »abizoliranje«. Temu pa sledi oblikovanje vseh treh žic, natikanje varilne objemke na vse tri žice in spajanje vseh treh žic z uporovnim varjenjem oz. uporovnim spajanjem v zvezda kontakt, ki se nato vstavi v posebej zato oblikovan žepek na plastiki zalitega statorja.

Stator nato potuje do ročne postaje sestave ohišja konektorja in kontaktov [5], a za to postajo se izdeluje avtomatska linija za sestavo, ki bo vstavljena v linijo, in je mogoče celo največji izziv na že tako ali tako izzivov polni liniji. Tu 5 robotov Stäubli opravi mehansko celo za človeka zahtevno delo. Ta del linije izdeluje podjetje Titus Technologies – Lama. Sledi avtomatska električna kontrola z laserskim označevanjem [6], za tem pa zalivanje vseh kontaktov z epoksijem [7]. Po tej postaji se statorji avtomatsko zložijo v zaboje po 15 kosov in se s transportnim trakom zapeljejo na mesto odvzema, ki je opravljen ročno [8]. Tako gredo statorji na 8-urno utrjevanje v zabojih naloženih na vozičkih. Tukaj raziskujemo možnost uporabe IR-tehnologije za hitrejšo utrjevanje. Po osmih urah se statorji vizualno pregledajo in ročno zapakirajo v končno embalažo.

Tioris NITTOKU statorske linije 738

Statorska linija 738 je predvsem zaradi kompleksnosti izdelka izredni finomehanični izdelek in zahteva visoko stopnjo znanja in potrpljenja vseh vpletenih v dnevnem proizvodnem procesu, tako da pri nas nikoli ne zmanjka izzivov.

Pred kratkim je bila sprejeta odločitev, da začnemo projekt GEN 5 - stator in rotor nove - pete generacije, ki se bosta začela izdelovati na istih linijah v začetku leta 2023. Obe liniji bosta nadgrajeni tako, da se bo lahko na njih izdelovalo obe generaciji izdelkov (četrto in peto) in to predstavlja vsem sodelujočim nov, prav poseben izziv.

PROJEKT nove linije 482 za Philips

Roman Prezelj

Pri pogovorih s kupci večkrat uporabljamo prisposodbo, da je Domel kot tekač, ki teče maraton. Na kratek rok je morda nekoliko počasnejši kot ostali tekači v drugih disciplinah, razliko pa kaj hitro izniči z vztrajnostjo. Tako se v Domelu trudimo, da s kupci delamo na projektih, ki imajo dolgo življenjsko dobo.

Podobno je tudi z motorjem s trajnimi magneti družine 482. Ti motorji se uporabljajo v različnih napravah: od šivalnih strojev, klešč za spajanje električnih ter vodovodnih cevi, paličnih mešalnikov pa do mlinov za mletje kave. In prav ti mlini v zadnjem času postajajo zopet zelo popularni.

Domel je z razvojem ter kasneje tudi proizvodnjo motorjev s trajnimi magneti pričel v prejšnjem tisočletju, ko smo proizvajali še stari motor 482. Sodelavci z daljšim stažem v Domelu se prav gotovo še spominjajo montaže motorja, ki je bila v prvem nadstropju, na mestu, kjer trenutno (še) stoji rotorska linija za stare družine sesalnih enot. Na tej liniji sem nekaj tednov delal tudi kot praktikant med poletnim delom. Aktivnosti so potekale tudi po selitvi proizvodnje v Reteče ter po postavitvi nove, avtomatizirane linije 482. Če se ne motim, se je to dogajalo tam nekje okrog leta

2001. Zaradi večjih kapacitet so se iskali kupci, ki bi proste kapacitete lahko čim hitreje zapolnili. Tako se je med kandidati znašel tudi Saeco, za katerega smo razvili prav poseben motor. Ima značilno prirobnico, ki je hkrati že del mlina za kavo, ter polževo gred, zaradi katere ni potrebno kupcu natisniti dodatnega vmesnega člana. Celoten razvoj ter potrjevanje je potekalo praktično tri leta.

Žal pa se je tu zalomilo že na začetku. Polževo gred je bila zahtevna za izdelavo in v Domelu nismo imeli ustrezne opreme (in je še vedno nimamo). Tako smo poiskali dobavitelja, ki nam je dobavil izredno dobre vzorce. Z motorjem smo zahtevano življenjsko dobo presegli za več kot 100 % in tudi to je bil eden od argumentov, da se je sodelovanje končno začelo. Pri večjih količinah pa gredi niso več zadovoljevale zahtev in življenjska doba se je močno zmanjšala.

Zaradi vpeljave novega dobavitelja gredi se je izdelek podražil, pa tudi potrjevanje se je zavleklo za več kot eno leto. V drugi polovici leta 2006 je končno stekla serijska proizvodnja. Skozi nadaljnja leta je motor doživljal vzpone in padce. V proizvodnji je bil na začetku sprejet z mešanimi občutki, sčasoma pa je postal to eden najbolj priljubljenih motorjev, saj nam je uspel proces proizvodnje zelo urediti in prav pri tem motorju delavci dosegajo največje količine na izmeno.

Vzpone in padce je doživljal tudi kupec. Saeco je s povsem avtomatskimi kavnimi aparati lepo rastel. Morda še preveč lepo, saj je zaradi investiranja v širjenje proizvodnje zašel v finančno krizo in skoraj bankrotiral. Pred propadom ga je rešil Philips, ki je s proizvodnjo kavnih aparatov razširil svoj prodajni program kuhinjskih aparatov.

Letne količine so precej nihale in pogajanja s Philipsom so bila vedno zelo zahtevna. Nazadnje so nam leta 2020 predlagali, da bi lahko precej povečali obseg poslovanja, če bi znižali ceno. Glede na zasedenost linije ter stroške materiala za ta motor smo predlog odbili. Kljub temu so nas čez nekaj mesecev povabili, da naj jim sporočimo, po kakšni ceni bi lahko izdelali večje količine motorjev zanje. Trg kavnih avtomatov je začel beležiti visoko rast, 20 %-30 % letno, vse skupaj pa je še pospešil koronačas, saj ljudje niso mogli do kavarn ter svoje priljubljene pija-

če. Tako jim je ostal kot alternativa nakup avtomata za kavo. So pa pri Philipsu povpraševali za občutno večje količine motorjev. Do takrat se je letna količina vrtela okrog 200.000 motorjev, sedaj pa je količina kar na enkrat poskočila na 1,5 milijona oziroma kasneje na 2 milijona motorjev. To pa z obstoječo opremo nikakor ni bilo izvedljivo.

S pripravo ponudbe smo tako začeli julija 2020 in izdelali nekaj scenarijev. Za največjo količino je bila predvidena nova linija in na trgu smo uspeli dobili nekaj rabljene opreme, ki bi jo lahko uporabili. Na ta način bi zmanjšali začetni vložek in zmanjšali tveganje, povezano z investicijo. Prav tako smo kot lokacijo proizvodnje predvideli Srbijo, saj se v Sloveniji nenehno srečujemo s pomanjkanjem prostora. Ker pa kolektorski motorji niso v glavni strategiji Dome-la (zrel izdelek in panoga, velika konkurenca, »stisnjene« cene), smo vse skupaj vezali še na Philipsov vložek v investicijo. Ponudba je bila na mizi kar nekaj mesecev in že je kazalo, da s poslom ne bo nič. Nato pa se je marca leta 2021 v Sueškem kanalu »zataknila« ladja Ever Given. Kazalo je na zastoje v proizvodnji v Evropi, moteno dobavo, podaljšanje in podražitev transporta iz Kitajske, ... In morda je bil ravno to zadnji argument, ki je premaknil jeziček na tehtnici v smeri Philipsove odločitve za projekt nove linije 482. Obvestilo o izboru smo dobili 1. aprila in že naslednji dan so stekle prve aktivnosti. Poleg tistih,

ki so bile neposredno vezane na samo linijo (pridobivanje zavezujočih ponudb, usklajevanje pogodb, pogojev, ...), je bilo potrebno poskrbeti še za prostor.

Do takrat je proizvodnja v Odžacih zasedala 4/9 hale, v preostalem delu pa je imel proizvodnjo lastnik. Že nekaj mesecev prej nas je obvestil, da naj bi bil preostanek hale v nekaj mesecih izprazen in da bi lahko Domel najel še ta del. Tako smo začeli s snovanjem načrta ureditve in zapolnitve drugega dela hale. Planirana je bila selitev stare linije sesalnih enot, saj bi tako združili proizvodnjo motorjev, ki temeljijo na istem rezu. Zaradi nakupa novih avtomatskih stiskalnic je bila predvidena tudi selitev starih in v Srbiji bi dobili nekako zaokroženo proizvodno enoto.

Philipsova odločitev pa je vse skupaj pospešila in obrnila na glavo. Kot začetek projekta je bil tako postavljen 1. april, zagon linije pa je bil predviden konec decembra istega leta. Za celoten projekt smo imeli tako na razpolago le osem (8!) mesecev. Z veliko truda vseh vpletenih nam je to v glavnem tudi uspelo. Prvi motorji 482 so bili v Odžacih izdelani še pred božičem, poskusno obratovanje pa se je začelo po pravoslavnem božiču, 10. januarja 2022. Lahko rečem, da nam je v rekordnem času uspelo pripraviti prostor, postaviti tako rotorsko linijo, izdelano v Italiji, kot tudi montažno linijo, plod lastnega znanja, ter začeti s proizvodnjo.

Seveda ni šlo vse gladko. Precej zapletov je bilo že s samo izpraznitvijo drugega dela hale, ki naj bi bila na voljo v začetku aprila, dejansko pa jo je lastnik izpraznil avgusta. Precej izzivov je predstavljalo usposabljanje sodelavcev iz Srbije, pa tudi zaposlovanje, saj se je praktično čez noč število zaposlenih več kot podvojilo. Kot se rado zgodi, nam jo je (in nam še) zagodla tudi tehnika in z nastavitvami rotorske linije je še kar nekaj težav. Po treh mesecih se je sicer proizvodnja že zelo stabilizirala.

Od leta 2005 smo tako v Sloveniji izdelali že preko 4,1 milijone tega tipa motorjev, skupaj s Srbijo pa že skoraj 4,3 milijona. Glede na napovedi naj bi samo v letošnjem letu na obeh lokacijah izdelali okrog 2 milijona motorjev za Philips. Za zagotavljanje teh kapacitet se je Philips odločil še za 5. navijalni stroj, zelo resno pa razmišljajo o postavitvi še ene linije v Srbiji ter ciljajo na letno proizvodnjo okrog 3 milijone motorjev. Vse to pa predstavlja velik izziv za Domel.

Na koncu pa bi se rad zahvalil še vsem, ki so pri projektu sodelovali. Bilo je res veliko sodelavcev, tako iz Srbije kot tudi iz Slovenije. Sodelovali so sodelavci iz tehnologije, kakovosti, plana, prodaje, financ, logistike, OZI-ja, IT-ja, montaže v Retečah, vodstva, ... Bilo jih je res veliko in kaj hitro bi lahko koga po nesreči izpustil. Zato velja zahvala vsem skupaj.

VTISI IZ SRBIJE PO PREVZEMU

ново postavljenih proizvodnih linij s strani kupcev (Phillips)

Tadeja Bergant

Kupci so naši glavni sogovorniki pri poslovnih odločitvah, kot je recimo selitev proizvodnje. Tako sodelujemo in se v zadnjem času v zvezi s postavitvijo proizvodne linije za proizvodnjo motorjev 482 intenzivno dogovarjamo s kupcem Philips.

Pred tem smo se dogovarjali in koordinirali zahteve s kupcem STIHL v povezavi s selitvijo programa 315 in štance v Srbijo in tudi v prihodnje se bo komuniciralo s kupci s ciljem zadostiti zahtevam kupcev in jim dokazati, da tudi na preseljeni ali na novo postavljeni liniji na drugi lokaciji znamo proizvajati kakovost.

Kako pa taka komunikacija zgleda »od blizu«?

Kupci želijo biti prepričani, da selitev ali nova postavitev linij ne bo vplivala na kakovost proizvedenih izdelkov, ki smo jim jih v preteklosti dobavljali iz matičnih lokacij v Sloveniji. Zato vedno sprožijo niz aktivnosti z njihove strani, preko katerih želijo, da jim dokažemo, da je kakovosten pristop ohranjen tudi, če se proizvodni program seli v drugo državo.

Obravnavajo pa tak projekt kupci, kot bi šlo za vzpostavljane redne proizvodnje po razvojnih fazah projekta. To je v bistvu tudi za nas ponovno preverjanje, kako smo že v preteklosti prevzeli izdelek v redno serijsko proizvodnjo, predvsem pa kako smo vzdrževali ta nivo »doma«, da bi bil prenos na drugo lokacijo čim lažji.

V primeru selitve programa 315 iz Reteč je bilo potrebno s kupcem STIHL najprej skomunicirati vse datume – jih torej obvestiti o odločitvi za selitev, kdaj in kateri izdelki, ki smo jih jim dobavljali iz Slovenije, bodo zdaj k njim dobavljani iz Srbije. Potem ko so v STIHL-u v bistvu potrdili to spremembo, smo jih morali seznaniti z vsemi organizacijsko-logističnimi detajli – od novih ID-jev v SAP-u zaradi novega obrata, kjer se proizvajajo, do razlage celotnega toka materiala – kje se naroča, kam se dobavlja material

za ta program, kje se izvaja vhodna kontrola, kakšen je način proizvodnega nadzora, od kod se pošiljajo izdelki kupcu, kdo izvaja reklamacije v primeru, da gre kaj narobe ...

Posredovali so tudi zahteve, kaj želijo sami preveriti, in seveda je bil določen datum presoje s strani STIHL-a v Srbiji.

To pomeni, da ne samo, da je do tega datuma morala biti vsa proizvodna oprema preseljena v Srbijo, vsa opisana organizacija (naročanje materiala, vhodna kontrola, proizvodnja, dobava v STIHL) je morala teči, novozaposleni delavci so morali znati delati, za kar so bili zaposleni in kar so bili naučeni.

Učili so se pa tako, da so najprej, ko je bila proizvodna oprema še v Sloveniji, prišli v Slovenijo, v Reteče in delali na tej proizvodni opremi, po selitvi opreme pa je ekipa iz Reteč frekventno uvajala delavce v Srbijo – proizvodnja z mojstri, tehnologija in kakovost so tri funkcije, ki so v tej zgodbi vodilne.

Prav tako je bilo potrebno veliko podpore, da se je vsa podporna dokumentacija (tehnološka in dokumentacija kakovosti) prenesla v sistem v Srbiji. Do-

kumentacijo je bilo potrebno zbrati, pregledati njeno aktualnost, jo preveriti in potem odložiti na določeno mesto v sistemu, kjer jo lahko najdejo in uporabljajo tudi sodelavci iz Srbije.

Prav tako je bilo že v tisti fazi potrebno poskrbeti za organizacijsko dokumentacijo – organizacijske predpise in vse pripadajoče dokumente (predloge, obrazce) iz tega naslova – določiti pomembne predpise za Srbijo in jih prevesti ter z njimi seznaniti zaposlene v Srbiji.

Vsega ni bilo moč pripraviti do datuma presoje s strani kupca STIHL, vendar je bila pripravljena neka lista aktivnosti, kaj in do kdaj moramo še izvesti.

Urediti je bilo potrebno organizacijo vzdrževanja – takrat v Srbiji še ni bilo nikogar, ki bi opravljal to funkcijo, tako da je bilo to takrat izvajano (predvsem kar se tiče preventivnega vzdrževanja) s strani vodstva proizvodnje (v sodelovanju z mojstri), kar se SAP-a tiče, je bila podpora iz Slovenije.

Dogovoriti se je bilo potrebno o načinu kalibriranja meril in merilne opreme. Kalibracija se še vedno izvaja v Sloveniji – to pomeni odgovornost vodstva proizvodnje v Srbiji - zbrati vsa merila zadosti zgozdaj pred potekom veljavnosti kalibracije, jih poslati v Slovenijo in potem lansirati nazaj med delavce, ki jih uporabljajo. Kar se pa tiče kalibracije električnih meril in opreme v liniji ali v merilnici, jih pa tudi kalibrira za to odgovorna oseba iz Domel Slovenija.

Vzpostaviti je bilo potrebno logistično skladiščno funkcijo – fizično postaviti namenske regale in poskrbeti za sledljivost (po FIFO-sistemu, kar je bila izvirno tudi zahteva STIHL-a). Vse to in sigurno še kaj, kar ni napisano, je bilo potem na presoji s strani STIHL-a pregledano in preverjeno.

Rezultat presoje mora biti pozitiven, kar je v tem primeru po izvedenih nekaj aktivnostih tudi bil. Tako je tudi STIHL potrdil preseljeno proizvodno linijo, dobili smo dovoljenje dobavljati iz nove lokacije.

Po podobnem principu se je v Srbijo potem selila iz PE KO Trata štanca, na kateri so se štancale statorske in rotorske lamele, do selitve v PE KO, zdaj jih štancajo v Srbiji sami. Ravno tako je bilo potrebo s strani produktne vodje za ta program (STIHL) skupaj z ekipo izpolniti predlog za spremembo, preko katerega smo kupca obvestili o odločitvi za selitev, in od kupca pridobili zahteve, kaj moramo pripraviti za potrditev tega prenosa (vzorci, meritve, ...). Prav tako so bili delavci, ki zdaj delajo na štanci v proce-

su uvajanja v Sloveniji (PE KO), prisotni pri pripravi vzorcev za meritve. Sodelovali so vsi, ki so tudi sicer odgovorni za proces štančanja v PE KO in širše. Za pripravo merilnih poročil so poskrbeli v merilnici. Vsi dokumenti so se zbirali na enem mestu in pregledovali v timu, v katerem so sodelovali predstavniki oddelkov vključenih v projekt selitve.

Selitev oz. postavitve novih proizvodnih linij za program 482 za kupca Philips se ne razlikuje bistveno – razlika je le v tem, da se obstoječa linija za 482 ni selila iz PE MO v Retečah, ampak se je po »vzorcu« le-te postavila skoraj identična v Srbiji z namenom proizvodnje motorja 482 (katere podsklop je tudi rotorska linija). Aktivnosti niso bile nič drugačne kot v primeru selitev, ravno tako so bili novozaposleni delavci (in podporne službe) uvajani v delo - ekipe iz oddelkov tehnologija, kakovost in proizvodnja so hodile in še vedno hodijo v podporo sodelavcem iz Srbije.

V smislu prevzema oz. potrditve s strani kupca se je izvedel t.i. R@R – poskusna serija v popolnoma serijskih pogojih (kar se postavljene opreme tiče) in z materiali iz serijskih orodij, kar je pa že iz Slovenije. Vzopredno s samo izvedbo poskusne serije se običajno preverjajo še status dokumentacije, usposobljenost kadrov, varnost v procesu, ... In tudi v tem primeru so predstavniki Philipsa to preverjali na tak način.

Proces se je »snemal« 24 ur – na linijah se je nastavilo števce na 0 in po 24 urah so odčitali, koliko kosov je bilo proizvedenih, dobrih in slabih. Vmes pa so preverjali ostale zadeve (kot prej omenjeno), poudarek je bil na beleženju zastojev (Kiner) in evidentiranju napak.

Na koncu se je izdelalo poročilo in na podlagi ugotovljenih neskladnosti (recimo izkoristek linije ni v okvirih planiranega) naredila lista aktivnosti, ki jo na tej osnovi tedensko pregledujemo skupaj s sodelavci iz Srbije in na tedenski osnovi tudi poročamo kupcu.

Več o selitvi linij za program 482 Philips si lahko preberete v drugem članku.

Še ena selitev se pripravlja, in sicer v prvi fazi se v Srbijo seli tudi rotorska in statorska linija 496.

Princip je popolnoma isti – trenutno so na uvajanju sodelavci v proizvodnji in pa iz kakovosti, tehnologije in vzdrževanja.

Kar smo se naučili na podlagi že izvedenih selitev ali postavitve novih linij v Srbiji, je to, da je dosledno

upoštevanje zahtev kupca, nadrejenih standardov in zakonodaje ter kakovost v tej »zgodbi« izrednega pomena. Prav tako je pomembno, da se pravočasno splanirajo vse aktivnosti v okvirih selitve in da so te aktivnosti koordinirane – lahko tudi preko projekta.

Sicer pa je sodelovanje s sodelavci iz Srbije zanimivo, ker kot že rečeno pokaže tudi na stvari, ki jih »doma« zaradi vsakdanjega opravljanja določenih nalog, zaradi rutine, ne prepoznamo kot neskladne.

PRODUKTNE DELAVNICE

po prodajnih programih

Karmen Nastran

*V marcu in v začetku aprila so potekale produktne delavnice na programih EC-pogoni, EC-sistemi, EC-motorji, sesalne enote, kolektorski motorji, laboratorijska oprema, komponente in avtomobilski program. Delavnice so potekale z namenom, da se v okviru strateške aktivnosti SA2 **zagotovijo produktne platforme, ki so realna osnova za doseganje 60.000 € dodane vrednosti na zaposlenega.***

Cilji delavnic so bili: pregled obstoječega produktnega portfelja in njegovo pokrivanje zahtev trga, analiza prodajnih gibanj preteklih let in strateške usmeritve za naslednje srednjeročno obdobje, analiza dobičkonosnosti, analiza proizvodnih kapacitet, pregled izdelkov v razvoju in potencialnih tržnih niš, ali so na programu izdelki v zadnjem delu cikla življenjske dobe ter določitev trženjskih in marketinških aktivnosti. Delavnice po posameznih programih

so podlaga za prodajno konferenco, ki poteka vsako leto.

Udeležili so se jih predsednik uprave, direktorja prodaje in razvoja, direktorji posamezne poslovne enote, prodaja, razvoj, tehnologija, marketing in včasih tudi projektno vodenje ter nabava. Delavnice so se razlikovale od programa do programa, saj so vodje izpostavili različne aktualne probleme.

OBVLADOVANJE NARAŠČAJOČIH

stroškov surovin in transporta v dobavni verigi

Tilen Vrhunc

Nabavni oddelki v podjetjih so v času hitro se spreminjajočega okolja, ko stvari, ki so veljale še včeraj, danes ne veljajo več, na vsakodnevni preizkušnji. V zadnjih dveh letih smo se spoprijemali praktično z vsemi možnimi izzivi; od ukrepov kovid, do porušenih logističnih poti, dvigovanja cen materialov, pomanjkanja le-teh, dviga cen energije in visoke inflacije, ki jih v zadnjih letih nismo bili navajeni.

Ob vsem tem so svoj delež k oteževanju dela nabavnikov prinesle še naravne katastrofe po svetu - poplave v Nemčiji in na Kitajskem, ki jo je prizadela tudi suša, ter še bi lahko naštevali. Ravno ko je kazalo, da se stanje glede globalne epidemije umirja, smo soočeni z vojno med Rusijo in Ukrajino, ki bo še bolj zaostрила že tako težke razmere na trgu. Posledica so dodatne zamude v letalskem prometu zaradi zaprtega zračnega prostora nad velikim delom vzhodne Evrope, težave nastajajo tudi pri transportu z vlakom, ki povezuje Kitajsko in Evropo, saj velik del poti poteka preko Rusije. Hkrati imata obe državi bogate naravne vire, od zemeljskega plina in nafte, do aluminija, železove rude, mangana, niklja, neona, paladija in titana. Ukrajino imenujemo tudi »žitnica Evrope«. Dober del avtomobilskih proizvajalcev, ki so imeli že tako nepremostljive težave z dobavo čipov, se sooča z moteno oskrbo s kabelskimi snopi, saj nekje 40 % le-teh sestavijo dobavitelji v Ukrajini.

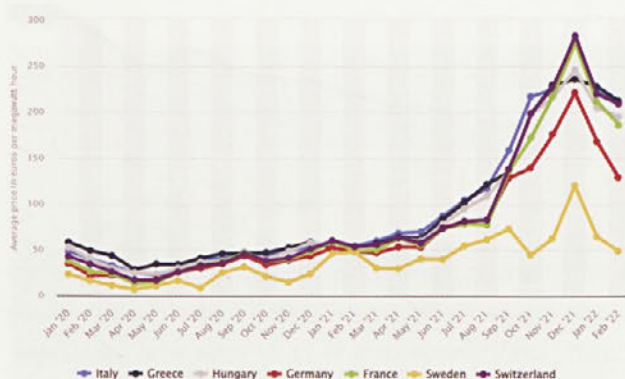
Urgence, razglasitve višje sile, spremembe cen na dnevni ravni, pomanjkanje materiala, zamude v transportu so postale nova normalnost. Za reševanje nastalih situacij periodično organiziramo video konference z dobavitelji, na katerih vključujemo tudi naše kupce. Čakati na normalizacijo razmer ni ena izmed opcij, novim tržnim razmeram se je potrebno hitro prilagoditi, odreagirati ustrezno in sistematično. Dober odnos in sodelovanje po celotni oskrbovalni verigi, tako z dobavitelji kot s kupci, sta ključnega pomena.

Stroški in nedobavljivost surovin

Višje potrebe, nižje cene materialov? Tudi to danes ne drži več. Celotna oskrbovalna veriga deluje na svojih limitih, svetovne zaloge surovin so na minimumih, vsak izreden dogodek samo še poslabša stanje na trgu.

V podjetju se z dvigom cen soočamo dnevno, seveda je glavni cilj vse dvige minimizirati, a enostavno smo v času, ko je rast cen neizogibna, s tem se ne soočamo le nabavniki, ampak praktično vsi posamezniki, na vseh korakih. Da bi lahko posamezne dvige cen bolje razumeli in jih tudi predstavili kupcem, od svojih dobaviteljev zahtevamo natančno strukturo dviga stroškov. Kljub poplavi pozicij je potrebno vsako podražitev analizirati, jo omiliti, poskusiti prestaviti v kasnejše časovno obdobje in pos-

Gibanje povprečne cene energije v državah EU
(v MW/uro) za obdobje zadnjih dveh let

Vir: Statista, <https://www.statista.com/statistics/1267500/eu-monthly-wholesale-electricity-price-country/>

krbeti za obvladovanje stroškov ter konkurenčnost podjetja. Zaradi visokih cen energije se odločevalci v industrijah, kjer je poraba energije visoka, odločajo tudi za zaprtje tovarn, saj so morebitne kazni zaradi nedobav kupcem nižje od obratovalnih stroškov.

Pri borznih materialih imamo s kupci sklenjene klavzule, kjer se vhodna cena direktno prenaša na kupce, kar se je v časih visoke volatilnosti izkazalo za pomembno. Zakupov borznih materialov se praktično ne poslužujemo, razen v primerih, ko to signalizirajo kupci in sami prevzamejo tveganja. Če pogledamo samo nekaj borznih materialov, vidimo ogromne rasti cen; baker se je tako v zadnjih dveh letih podražil s 5.100 \$/tono na 10.200 \$/tono, za tonu aluminija je bilo pred dvema letoma potrebno odšteti 1.440 \$/tono, trenutno 3.300 \$/tono, s tem da je v marcu dosegel najvišjo ceno pri 3.984 \$/tono. Še večjo volatilnost je zaznati pri niklju, cene za tonu so bile dve leti nazaj na nivoju 11.000 \$, v aprilu 2022 se cena giblje okoli 32.500 \$, v marcu 2022 je cena poskočila celo na 101.356 \$, kar je v roku 24 ur pomenilo 250-odstotno povišanje cene.

Gibanje cene bakra (v dolarjih/tono):

Gibanje cene aluminija (v dolarjih/tono):

Istočasno ogromno oz. lahko rečemo kar ključno vlogo odigra nedobavljivost materialov, kupci smo v časih pomanjkanja dobrin za te velikokrat pripravljeni plačati več, da zadostimo svojim potrebam. Tudi s tem se soočamo pravzaprav vsi, ne le nabavniki v podjetjih; vidimo, kaj se dogaja z dobavnimi roki

in s cenami nafte, avtomobilov, s kolesarskimi in računalniškimi komponentami ter še bi lahko naštevali. Praktično vsakodnevno so potrebne aktivnosti iskanja različnih komponent preko trgovcev in posrednikov, saj pri utečenih dobaviteljih zalog ni, vse to privede do višjih nabavnih cen. Dobavni roki na polprevodnikih so iz 12 tednov narasli na 26 tednov, pri mikročipih pa celo iz 12 tednov na kar 44 tednov, na določenih komponentah pa dobavitelji dobave potrjujejo tudi za čez leto dni. V Domelu smo za zagotovitev količin naročili elektromaterial, tudi z dobavami v letu 2023, že v jeseni 2021.

Za veliko prednost se je v tem času izkazal dober partnerski odnos z dobavitelji in kupci, saj si v takih primerih lahko znotraj oskrbovalnih verig pomagamo z alokacijami dobrin, izkoriščanjem poslovnih povezav, tehničnim znanjem, inovativnostjo ter uporabo pogajalske moči najmočnejšega v verigi.

Česa smo se v času vseh teh kriz do sedaj naučili?

Videti je, da nabava po principu »just in time«, torej dobave »ravno v času« v tako volatilnem okolju odpove in da je boljše imeti nekaj več zalog. Na račun nekaj višjih stroškov in višje vezave denarja lahko poskrbimo in zagotovimo tekočo proizvodnjo, saj je vsaka nepotrebna menjava, kaj šele zaustavitev linije, precej dražja. V času, ko je povpraševanje večje od ponudbe oz. zmogljivosti linij, storiš vse, kar je mogoče, da se temu izogneš.

Močna dobaviteljska mreža, uvedba alternativ, kjer je to smiselno in mogoče, ter dober partnerski odnos z dobavitelji - vse to so stvari, ki so se v teh nepredvidljivih časih izkazale za ključne.

Hkrati je ključnega pomena dobro medoddelčno sodelovanje znotraj podjetja. Stalna komunikacija med nabavo, planom in prodajo ter urejeni interni

procesi za prenos informacij zagotavljajo hitro odzivnost na nastale situacije in so temelj za primerne ukrepanje. Še posebej pri zagotavljanju prenosa spremembe cen na kupce je pomembno, da komunikacija po verigi poteka v realnem času in da so spremembe že v naprej utemeljene, saj na tak način nabava olajša delo prodaji.

Transport v dobavni verigi: stroški in zamude

Stroški transporta so v zadnjih dveh letih zrasli enormno, naj gre za cestni, letalski, železniški ali ladijski prevoz, kjer je prevoz dražji tudi za osemkrat. Na rast stroškov je v samem začetku vplivalo predvsem pomanjkanje ladij in podaljšanje transportnega časa, kar je vodilo v večje potrebe po posluževanju letalskih prevozov. Sedaj po besedah logističnih podjetij primanjkuje tudi kapacitet v cestnem in železniškem prevozu, dodatno železniški tranzit med Kitajsko in Evropo otežuje vojaški konflikt med Rusijo in Ukrajino. Trenutni transportni časi pri ladijskih prevozech iz Kitajske v Slovenijo so na nivoju 60 dni in več, pred časom korone so se gibali nekje na nivoju 35 dni. Pri letalskih prevozech na isti destinaciji pa se je rok za transport podaljšal iz 7 dni na 14 dni in več.

Rast cene letalskih stroškov:

Z namenom dobrega obvladovanja stroškov je pomembno poznati **vir nastanka stroškov**. Trenutno veliko stroškov nastaja zaradi čakanja na dostave, predvsem iz Azije. Zato je pomembno, da imamo kar se da veliko podatkov, da lahko izberemo najprimernejši način dostave glede na stroške, hkrati s tem poskrbimo za izpolnitev kupčevih potreb.

Rast stroškov v transportu poskušamo omiliti z **združevanjem pošiljk**, kjer je to mogoče, zaradi nesigurnosti in hitro spreminjajočih se dobavnih rokov smo povečali pretočne čase, velik del materialov smo naročili za daljši planski horizont. Več je tudi interne komunikacije, predvsem z oddelkom planiranja proizvodnje, da se res lahko odločimo za izbiro prevoza, s katerim bo material prispel do časa in po najcenejši možni poti.

S povečanjem zalog ključnih izdelkov lahko pod-

jetja zmanjšamo izpostavljenost trenutni volatilitnosti trga, ob tem pa zmanjšamo izpostavljenost tveganju plačevanja dragih letalskih in drugih hitrih prevozov.

Hkrati je potrebno **prepoznavati, katere stroške absorbirati, katere pa prenesti na bodisi dobavitelje bodisi kupce**. Stroške urgentnih prevozov, ki so nastali zaradi kupčevih sprememb po količinah znotraj fiksnega dobavnega roka, je seveda potrebno prenesti na kupce, enako velja za dobavitelje, v primeru da pride do zamud na njihovi strani.

Na dolgi rok je pomembna tudi **standardizacija materialov**, saj bo tako poslovanje v oskrbovalni verigi olajšano, potrebnih bo manj pošiljk, te bodo količinsko večje, hkrati bo olajšano zagotavljanje materialov v času, stroški nabave in prevoza pa nižji.

Tudi pri organizaciji prevozov je potrebno izkoristiti ekonomije obsega. Več pošiljk pri enem prevozniku seveda pomeni boljše izhodišče za **pogajanja**. Kjer je mogoče, je potrebno pošiljke napovedati dovolj vnaprej, organizirati ciklične/periodne prevoze (npr. pobiranje vsak petek), saj s tem povečamo predvidljivost prevozov in vzpostavimo strateški odnos z logisti, kar pomaga tudi pri sledenju prevoza, reševanju težav pri zamudah ali reklamacijah (poškodovano blago).

Če povzamemo, na stroške lahko vplivamo:

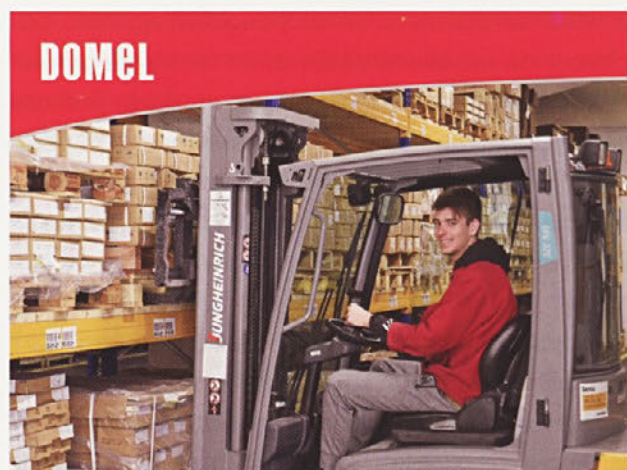
- s poznavanjem vira nastanka stroškov
- z združevanjem pošiljk (količinski popusti, višje minimalne dostave)
- s povečanjem zaloge ključnih materialov
- s prenosom stroškov glede na vir nastanka
- s standardizacijo materialov
- z izboljšanjem pogojev s transportnimi podjetji

Izkazalo se je tudi, da je smotrno, ne le imeti več dobaviteljev za posamezen segment, ampak morajo biti ti med seboj tudi dovolj geografsko ločeni. S tem se izognemo ozkim grlom v logistiki (primer zaprtih pristanišč) in minimiziramo vpliv naravnih katastrof (primer zapiranja pristanišč na Kitajskem, poplav v Nemčiji). Gre sicer za nasprotje standardizaciji, vendar je predvsem na ključnih blagovnih skupinah zelo pomembno imeti več virov dobave.

Zelo dolgo se nam je uspelo izogibati večjim, dolgoročnejšim zaustavitvam linij na račun močne, agilne dobaviteljske mreže, velikega števila že uvedenih alternativnih materialov (kjer teh nismo imeli, smo jih prioriteto pričeli uvajati oz. jih še uvajamo) in seveda naših partnerjev – dobaviteljev, saj je velik fokus podjetja na vzgajanju dobavitelja in grajenju dobrih dolgoročnih odnosov oz. partnerstev.

Vse kaže na vedno večjo potrebo po premiku iz linearnega gospodarstva k bolj »krožnemu gospodarstvu«, kjer odpadki ene industrije postajajo surovina druge, tu bo partnerski odnos na obeh straneh, torej

tako na strani dobavitelja kot kupca, igral še večjo vlogo. Zato bomo tudi v prihodnje v podjetju vlagali v grajenje partnerskih odnosov, še poglobili odnose z dobavitelji, nabavniki znotraj podjetja spodbujali k standardizaciji povsod, kjer je to mogoče, k potrjevanju več materialov znotraj projekta ter k potrjevanju alternativnih dobaviteljev za posamezen vstopni material na vsakem projektu.

Prejemniki priznanj za inovativnost za leto 2021

PODELJENA PRIZNANJA

inovatorjem za leto 2021

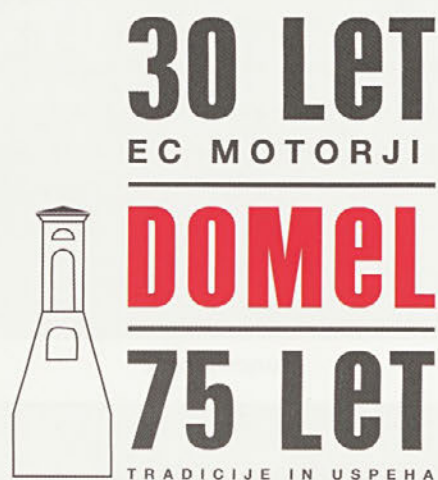
Romana Lotrič

Letošnja aktualna tematika ob podelitvi nagrad je bila trajnostni razvoj. Oblikovalka in hkrati tudi povezovalka podelitve Tadeja Bergant je trajnostni razvoj opisala takole: »Obstaja seveda več definicij, ki govorijo o tem, kaj je trajnostni razvoj, h kateremu stremimo tudi v Domelu. Strnjeno bi lahko rekli, da je to zamisel o razvoju človeške družbe, brez nevarnosti, ki jih povzroča osredotočenje na količinski materialni razvoj z izčrpavanjem naravnih virov in onesnaževanjem okolja.

Vemo tudi, da ob podelitvi nagrad vsako leto obeležimo tudi kakšno pomembno obletnico. No, letošnja je 30-letnica proizvodnje EC-motorjev. Pred 30 leti se je torej začelo z EC-sesalnimi enotami, danes pa proizvajamo poleg njih že kar širok nabor motorjev.

Še en pomemben mejnik velja omeniti, in sicer ravno v tem tednu smo dosegli mejnik - 150 milijonov proizvedenih sesalnih enot. Mejniki, ki zasluži mesto razglasitve, kajne?

Trajnostni razvoj smo imeli v mislih tudi, ko smo izbirali gostjo za to prireditev. In odločili smo se, da povabimo prof. dr. Adriano Rejc Buhovac.«

Podelili smo 10 bronastih, 9 srebrnih in eno zlato priznanje za inovativnost, priznanje za mentorja inovativnosti, priznanje za največje število vpisanih predlogov, priznanje za uresničevanje Domelove vrednote Odgovornost in skrb za zaposlene. S področja profesionalnega inoviranja smo podelili priznanje skupini za uspešno izpeljan razvojni projekt, priznanje najboljši TPM-skupini. Podelili pa smo tudi priznanje na področju kakovosti.

Prejemniki bronastih priznanj za inovativnost za leto 2021 so:

Aleksander Pirih

Andraž Rant

Danijel Bajrektarević

Elizabeta Thaler

Franc Repnik

Gašper Tolar

Igor Demšar

Matej Bevk

Nejc Černilogar

Rok Vrhunc

Prejemniki srebrnih priznanj za inovativnost za leto 2021 so:

Borut Fejfar

Darja Strnad Martinčič

Gregor Vidmar

Igor Prezelj

Janez Marguč

Klemen Polak

Marko Mlakar

Tilen Vrhunc

Rok Dobravec

slednji je prejel tudi priznanje za največje število vpisanih predlogov

Priznanje za dosežke na področju kakovosti je prejel Tomaž Furlan

Tomaž Furlan

**Priznanje za dosežke pri uvajanju TPM-metode je prejela skupina TKO,
kjer sestavljajo turbinska kolesa iz Reteč.**

**V skupini so sodelovali: Žiga Šulc, Alenka Nastran, Mojca Bernik, Nataša Klemenčič,
Jelka Gartner, Majda Benedik, Vinka Stanković, Almira Košir, Marjan Krek,
Marko Podobnik in Matjaž Šmid.**

skupina TKO

Priznanje za uresničevanje Domelove vrednote
Odgovornost in skrb za zaposlene je prejela Alenka Kutrašnik.

Alenka Kutrašnik

Priznanje za mentorja inovativnosti je prejel Vili Logonder.

Vili Logonder

Priznanje skupini za uspešno izpeljan razvojni projekt so prejeli sodelavci
razvojnega projekta Univerzalna 1 - postajna linijska balansirna naprava za rotorje.
Pri projektu so sodelovali: Janez Luznar, Urban Gartnar, Peter Preložnik, Igor Markič, Blaž
Potočnik, Matej Tadina, Jernej Trojar, Jurij Pfajfar, Branko Ozebek
in Marjan Kokalj.

sodelavci razvojnega projekta

Vsem nagrajencem želimo še veliko inovativnih idej.

PREJEMNIK ZLATEGA PRIZNANJA 2021: MIHA KRŽIŠNIK

Napišala: Nataša Dolenc

Vsako leto ob podelitvi nagrad obeležimo tudi kakšno pomembno obletnico. Letošnja je 30 let od delka za proizvodnjo EC-motorjev, od koder prihaja tudi letošnji zlati nagrajenec za inovativnost. Miha Kržišnik iz razvoja elektronike v Poslovni enoti EC Sistemi je v zadnjih petnajstih letih predlagal veliko število inovativnih rešitev. Miha redno vpisuje izboljšave, ki izkazujejo njegov presežek nad pričakovanjem nadrejenih, prinašajo nove prodajne možnosti in izboljšujejo produkte.

Njegovi lanskoletni predlogi so zelo različne narave. Z izboljšanim komunikatorjem na končni kontroli sta s sodelavcem odpravila odvisnost od Inštituta JS, ki je izdelal kontrolno napravo. Izboljšal je vodnik za prepisovanje adres na procesorju. Motor za Atomizer je nadgradil z razpršilno glavo in s tem je Domel pridobil celovito ponudbo profesionalnega

razpršilca. Miha se redno vključuje v iskanje manjšajočih elektronskih komponent na prostem trgu, kar nam sicer zadnji dve leti predstavlja velik problem. Vpeljava alternativnih IGBT-tranzistorjev in varnostna zaloga močnostnih modulov sta odlični odziv razvojnika na zadnje zaplete pri dobavah elektronskih komponent. Sicer smo s tem zalogo začasno povečali, ni pa prišlo do zastojev v proizvodnji. S pobudo in timskim razvojem novih tangencialnih puhal iz obstoječih delov, ki so na voljo v skladišču, dobivamo novo učinkovitejšo, tišjo in robustnejšo izvedbo tangencialnih puhal.

Njegovi predlogi neposredno dvigujejo dodano vrednost izdelkov. Lahko rečemo, da so multidisciplinarni, saj se navezujejo na različna področja; od kakovosti, prodaje, nabave, tehnologije ter seveda njemu najbližjega načrtovanja elektronskih vezij in

Zlato priznanje in uro inovativnosti je iz rok predsednika uprave mag. Matjaža Čemažarja in prof. dr. Adriane Rejc Buhovac prejel Miha Kržišnik

razvoju programske opreme za krmiljenje mikroprocesorjev.

Letošnji prejemnik zlatega priznanja svojo pozitivno energijo izžareva tudi pri odnosih do sodelavcev in ogromno prispeva k odličnemu vzdušju v ekipi.

Kdaj si prišel v Domel in na katero področje? Kako je potekala karierna pot v Domelu?

Prvič sem se srečal z Domelom leta 2006. Takrat sem tudi zaključeval študij na fakulteti za elektrotehniko in ker je bilo v sklopu študija potrebno opraviti še šestmesečno praktično izobraževanje v podjetju, ki lahko ponudi po študiju primerno delovno mesto, sem prošnjo med drugimi poslal tudi v Domel.

Od vseh poslanih prošenj za opravljanje praktičnega izobraževanja se je na koncu izkazalo, da sem pozitiven odgovor dobil le iz Domel-a, tako da mi ni ostalo drugega, kot da poizkusim srečo.

Karierno pot sem že takoj prvi dan začel v poslovni enoti ECS Na plavžu. Delo na samem začetku bi lahko opisal kot učenje in spoznavanje, kaj sploh so elektronsko komutirani sistemi, saj kaj dosti predhodnega specifičnega znanja o tej tematiki s fakultete nisem imel.

Po končanem praktičnem izobraževanju in zaključenem diplomskem delu sem se v Domelu tudi zaposlil in s časom prevzel skrb za razvoj različnih elektronik za pogon EC-puhal.

Tako so danes moje glavne naloge povezane z družinami puhal 792, 795 in v zadnjem obdobju tudi s 796. To pomeni sodelovanje z dobavitelji krmilij, tehnično pomoč kupcem, sodelovanje pri novih vzorčenjih in s tem prilaganje in optimiziranje programske kode glede na zahteve kupcev, reševanje in odpravljanje morebitnih težav povezanih s kakovostjo izdelkov, ...

V zadnjem letu vse bolj občutimo težave z dobavo elektronskih komponent. To pa neposredno vpliva tudi na trenutno naravnost razvojnih aktivnosti. Trenutno se prilagajamo razmeram na trgu, večji del svojih razvojnih aktivnosti usmerjamo v razvoj alternativnih krmilij za najbolj prodajane družine puhal. S tem se pripravljamo na najslabše možne scenarije glede dobav elektronskih komponent in že pred tem pripravljamo možne rešitve.

V glavnem, čakamo trenutek, ko se bo situacija vsaj nekoliko normalizirala in vrnila v stare tirnice.

Prejel si zlato priznanje za inovativnost v letu 2021 v podjetju Domel. Kaj ti priznanje pomeni?

O tem, da bi lahko prejel zlato priznanje za inovativnost, niti nisem razmišljal. Res je, da sem vpisal kar nekaj koristnih predlogov, ampak tudi »konkurenca« ni počivala, tako da sem bil še toliko bolj presenečen in vesel te nagrade. Nagrada je vsekakor vzpodbuda za naprej in pa potrditev, da imajo predlogi, ki so bili vpisani v preteklem letu, in tudi tisti prej, neko večjo vrednost.

Moram pa poudariti, da gre pri nekaterih predlogih za leto 2021 tudi za soavtorstva, ki smo jih izvedli skupaj s sodelavci. Tako da se ob tej priložnosti zahvaljujem tudi njim za sodelovanje.

Kako gledaš na sistem inovativnosti v Domelu?

Kot prvo je potrebno pohvaliti, da v podjetju sploh obstaja sistem, ki vsem zaposlenim, ne glede na delovno mesto, omogoča, da sodelujemo pri vpisovanju najrazličnejših idej, ki lahko pripomorejo k izboljšanju delovnih procesov, pocenitvi izdelkov, do tistih večjih, ki prinašajo občutnejšo gospodarsko korist.

Odkar sam aktivno sodelujem v inovativni dejavnosti, se je sistem dodobra nadgradil in izpopolnil. Sploh je nova spletna stran za vpisovanje predlogov, ki je sicer že nekaj časa postavljena, sistem postavila na zelo visok nivo, pregleden in prijazen do uporabnikov.

Ali ti Domel omogoča uresničevanje inovativne žilice?

Mislim, da je v prvi vrsti odvisno od vsakega posameznika, kako in koliko se angažira v tej smeri. V razvoju ECS imamo zaposleni mogoče tudi to prednost, da se nenehno srečujemo z novimi izzivi, ki od

nas zahtevajo nove rešitve. To je lahko nek dodaten zagon za uresničevanje inovativne žilice.

Druga stvar, ki je potrebna pri uresničevanju inovativnosti, pa je samoiniciativnost. Če želimo doseči nekaj več, kot od nas zahteva delovno mesto, ni dovolj zgolj čakati na navodila nadrejenih, ampak se je potrebno izzivov lotiti proaktivno.

Tako - da ja, Domel vsekakor omogoča, da se izkažemo tudi v segmentu inovativnosti, odvisno je predvsem od volje in zavzetosti vsakega posameznika.

Ali tvoja inovativnost posega tudi na področje zasebnega življenja?

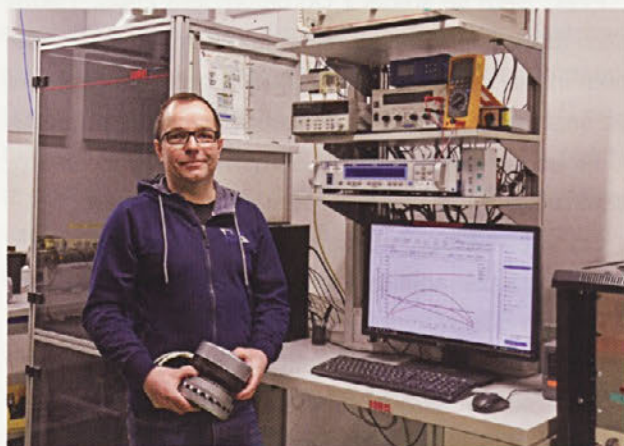
V zasebnem življenju se sicer rajši ukvarjam s stvarmi, ki ne zahtevajo preveč možganskega napora.

Razen, če ne gre za kakšne posebne priložnosti. V mojem primeru je to, da imam očeta, ki je strasten izdelovalec strojev in orodij, izdelanih predvsem iz lesenih delov. Izdelava, dokler gre za les, mu ne predstavlja težav, ko pa pride do te faze, da je za-

deve potrebno elektrificirati in opremiti s pogoni, mu priskočim na pomoč.

Tako nama je v zadnjih nekaj letih uspelo izdelati in v življenje spraviti različne stroje oziroma priprave; od stružnice, pokončne tračne žage, brusilnega stroja, ciklonskega odsesovalnika, ...

Pri vsaki taki napravi, preden deluje, tako kot si zamisliva, je potrebno dodati kakšno inovativno idejo.

NOVA SPLETNA STRAN

www.domel.com

Barbara Debeljak

Spletne strani podjetij postajajo osrčje komunikacije in interakcije s potrošniki (Arsenijević et al. 2020, 18). V današnji informacijski prenasitenosti je še kako pomembno, da podjetja na svetovnem spletu delujejo sodobno in da jim ni vseeno za ugled blagovnih znamk. Podjetja lahko le s pravo izbiro vsebin in ključnih besed tekmujejo za dobre pozicije v iskalnih rezultatih spletnih velikanov.

Eden izmed pokazateljev kakovostno kreirane spletne strani je kvalitetna uporabniška izkušnja. Svetovni splet se seli z računalnikov na telefone in celo na ure, fotoaparate ter motorje. Tehnologija iz dneva v dan napreduje. Zato je dobro, da spletno stran redno analiziramo in iščemo izboljšave zanjo.

Ključna naloga na področju digitalnega marketinga

v obdobju 2020-2025 je bila prenova spletne strani. Na podlagi analize stare spletne strani je bilo ugotovljeno, da obstoječa spletna stran neustrezno predstavlja informacije in je potrebna temeljita prenova.

Ponosni smo, da nam je v mesecu marcu uspelo postaviti novo spletno stran:

<https://www.domel.com/>

2007 Namen prenovljene spletne strani je predvsem v podpori in grajenju odnosa s strankami, zato je cilj njenega ključnega doprinosa v vplivanju na nakupne odločitve potrošnikov oziroma na zajem povpraševanj, da se nakup potem izvrši na tradicionalen način. Obstoječim strankam bomo nudili dodano vrednost tako, da bomo omogočali podrobne informacije o produktih, storitvah, dogodkih, rezultatih anket o zadovoljstvu kupcev in podobno. Osnove, ki smo jih pri prenovi spletne strani upoštevali, so: postaviti se v vlogo kupca (ko bere našo vsebino), ustvarjanje kvalitetnih povezav, periodično pisanje vsebin, ki je povezano tudi s periodičnimi akcijami na družbenih

omrežjih in na e-mail marketingu s pomočjo orodja za marketinško avtomatizacijo.

Predpogoj za učinkovito prenovo je dobro začrtan vsebinski marketing. Vsekakor ni dovolj, da imamo samo dobro definirano vsebino, ki vsebuje tovrstne informacije, ampak je ključno predvsem to, kako se bo ta vsebina s kvalitetno periodiko prenašanja prenesla do potrošnikov. Aktivnosti na področju priprave kvalitetnih vsebin se bodo izvajale z vsebinskim marketingom, kar pa je tudi osrednji strateški pristop marketinga v podjetju Domel d.o.o. za obdobje 2020-2025. Ta odločitev je tudi v skladu z zasledovanjem glavnega strateškega cilja podjetja Domel d.o.o. – povečanje dodane vrednosti na zaposlenega vsaj 60.000 €.

Vsebinska je osnova, da bo podjetje na spletu lahko izstopalo med poplavo drugih ponudnikov. Glavni namen je zagotoviti kvalitetne in pravočasne vsebine, ki ustrezajo interesom obiskovalcev naše nove spletne strani.

Veselim se vaših klikov.

PREDSTAVITEV PROJEKTA

Zavedna varnost na mednarodnem kongresu

Mindset vs. Skilset

Katja Čemažar

V Domelu smo s pomočjo zunanje institucije Develor izpeljali pilotni projekt Zavedna varnost. Projekt je temeljil na spremembi razmišljanja in mišljenja o varnosti na delovnih mestih, zavedanju pomena varnosti za vsakega posameznika in celoten kolektiv podjetja.

V mesecu februarju sem bila povabljen, da na mednarodnem kongresu predstavim izveden pilotni projekt Zavedna varnost, ki smo ga od novembra lani izvajali v PE KO na Trati. Kongres je gostil kar 150 kadrovskih vodij, HR-strokovnjakov, strokov-

njakov za varnost in zdravje pri delu (HSE) ter direktorjev drugih področij v organizacijah iz 14-tih držav sveta. Med glavno panelno razpravo sem delila naše izkušnje in pogled na vlogo miselnosti in učinkovite načine za njen razvoj.

nas zahtevajo nove rešitve. To je lahko nek dodaten zagon za uresničevanje inovativne žilice.

Druga stvar, ki je potrebna pri uresničevanju inovativnosti, pa je samoiniciativnost. Če želimo doseči nekaj več, kot od nas zahteva delovno mesto, ni dovolj zgolj čakati na navodila nadrejenih, ampak se je potrebno izzivov lotiti proaktivno.

Tako - da ja, Domel vsekakor omogoča, da se izkažemo tudi v segmentu inovativnosti, odvisno je predvsem od volje in zavzetosti vsakega posameznika.

Ali tvoja inovativnost posega tudi na področje zasebnega življenja?

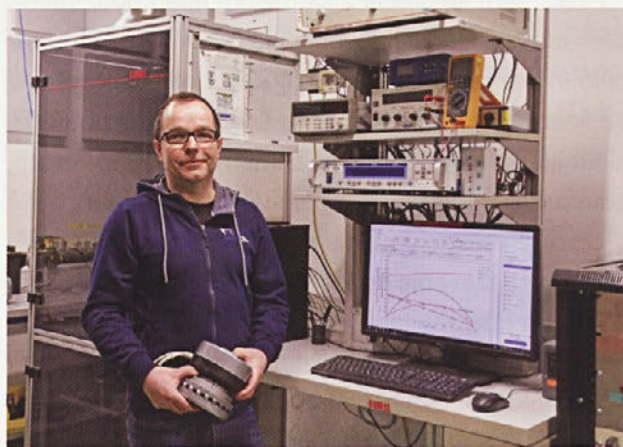
V zasebnem življenju se sicer rajši ukvarjam s stvarmi, ki ne zahtevajo preveč možganskega napora.

Razen, če ne gre za kakšne posebne priložnosti. V mojem primeru je to, da imam očeta, ki je strasten izdelovalec strojev in orodij, izdelanih predvsem iz lesenih delov. Izdelava, dokler gre za les, mu ne predstavlja težav, ko pa pride do te faze, da je za-

deve potrebno elektrificirati in opremiti s pogoni, mu priskočim na pomoč.

Tako nama je v zadnjih nekaj letih uspelo izdelati in v življenje spraviti različne stroje oziroma priprave; od stružnice, pokončne tračne žage, brusilnega stroja, ciklonskega odsesovalnika, ...

Pri vsaki taki napravi, preden deluje, tako kot si zamisliva, je potrebno dodati kakšno inovativno idejo.

NOVA SPLETNA STRAN

www.domel.com

Barbara Debeljak

Spletne strani podjetij postajajo osrčje komunikacije in interakcije s potrošniki (Arsenijević et al. 2020, 18). V današnji informacijski prenasičenosti je še kako pomembno, da podjetja na svetovnem spletu delujejo sodobno in da jim ni vseeno za ugled blagovnih znamk. Podjetja lahko le s pravo izbiro vsebin in ključnih besed tekmujejo za dobre pozicije v iskalnih rezultatih spletnih velikanov.

Eden izmed pokazateljev kakovostno kreirane spletne strani je kvalitetna uporabniška izkušnja. Svetovni splet se seli z računalnikov na telefone in celo na ure, fotoaparate ter motorje. Tehnologija iz dneva v dan napreduje. Zato je dobro, da spletno stran redno analiziramo in iščemo izboljšave zanjo.

Ključna naloga na področju digitalnega marketinga

v obdobju 2020-2025 je bila prenova spletne strani. Na podlagi analize stare spletne strani je bilo ugotovljeno, da obstoječa spletna stran neustrezno predstavlja informacije in je potrebna temeljita prenova.

Ponosni smo, da nam je v mesecu marcu uspelo postaviti novo spletno stran:

<https://www.domel.com/>

2007 Namen prenovljene spletne strani je predvsem v podpori in grajenju odnosa s strankami, zato je cilj njenega ključnega doprinosa v vplivanju na nakupne odločitve potrošnikov oziroma na zajem povpraševanj, da se nakup potem izvrši na tradicionalen način. Obstoječim strankam bomo nudili dodano vrednost tako, da bomo omogočali podrobne informacije o produktih, storitvah, dogodkih, rezultatih anket o zadovoljstvu kupcev in podobno. Osnove, ki smo jih pri prenovi spletne strani upoštevali, so: postaviti se v vlogo kupca (ko bere našo vsebino), ustvarjanje kvalitetnih povezav, periodično pisanje vsebin, ki je povezano tudi s periodičnimi akcijami na družbenih

omrežjih in na e-mail marketingu s pomočjo orodja za marketinško avtomatizacijo.

Predpogoj za učinkovito prenovno je dobro začrtan vsebinski marketing. Vsekakor ni dovolj, da imamo samo dobro definirano vsebino, ki vsebuje tovrstne informacije, ampak je ključno predvsem to, kako se bo ta vsebina s kvalitetno periodiko prenašanja prenesla do potrošnikov. Aktivnosti na področju priprave kvalitetnih vsebin se bodo izvajale z vsebinskim marketingom, kar pa je tudi osrednji strateški pristop marketinga v podjetju Domel d.o.o. za obdobje 2020-2025. Ta odločitev je tudi v skladu z zasledovanjem glavnega strateškega cilja podjetja Domel d.o.o. – povečanje dodane vrednosti na zaposlenega vsaj 60.000 €.

Vsebinska je osnova, da bo podjetje na spletu lahko izstopalo med poplavo drugih ponudnikov. Glavni namen je zagotoviti kvalitetne in pravočasne vsebine, ki ustrezajo interesom obiskovalcev naše nove spletne strani.

Veselimo se vaših klikov.

PREDSTAVITEV PROJEKTA

Zavedna varnost na mednarodnem kongresu

Mindset vs. Skilset

Katja Čemažar

V Domelu smo s pomočjo zunanje institucije Develor izpeljali pilotni projekt Zavedna varnost. Projekt je temeljil na spremembi razmišljanja in mišljenja o varnosti na delovnih mestih, zavedanju pomena varnosti za vsakega posameznika in celoten kolektiv podjetja.

V mesecu februarju sem bila povabljena, da na mednarodnem kongresu predstavim izveden pilotni projekt Zavedna varnost, ki smo ga od novembra lani izvajali v PE KO na Trati. Kongres je gostil kar 150 kadrovskih vodij, HR-strokovnjakov, strokov-

njakov za varnost in zdravje pri delu (HSE) ter direktorjev drugih področij v organizacijah iz 14-tih držav sveta. Med glavno panelno razpravo sem delila naše izkušnje in pogled na vlogo miselnosti in učinkovite načine za njen razvoj.

V Domelu imamo cilj, da dosežemo rezultat 0 nezgod na delovnem mestu. Da ga bomo dosegli, nas čaka še kar nekaj korakov, eden glavnih pa je sprememba miselnosti in razmišljanja o varnosti na delovnem mestu. Pomembno je, da se zaposleni zavedamo, da je vsak posameznik odgovoren za svojo varnost. Vsak od nas je tisti, ki lahko največ stori za varnost sebe in svojih sodelavcev. Kako? S pravim razmišljanjem o pomenu varnosti, z varnim obnašanjem na delovnem mestu, vključno z upoštevanjem navodil za varno delo, z opazovanjem dogajanja na delovnem mestu, s spodbujanjem sodelavcev k vestni in pravilni uporabi osebne varovalne opreme, z medsebojnim sodelovanjem in spodbujanjem k iskanju varnih rešitev ter s komuniciranjem na temo varnosti.

S podjetjem Develor smo na Trati izpeljali pilotni projekt, katerega namen je bil zaposlenim ozvesti vse zgoraj naštet.

Na mednarodnem kongresu sem tako predstavila sam namen in potek projekta. Prisotnim na kongresu sem podala informacije o vseh izvedenih korakih projekta. Seznanjeni so bili z našim napredkom in cilji, ki jih zasledujemo.

Projekt smo pričeli z diagnostičnim dnevom, kjer smo s predstavniki Develorja preverili stanje varnosti in naše izzive na mestu samem. Po ogledu proizvodnje smo informacije pridobili še s kratkimi in-

tervjuji posameznikov. Nadaljevali smo s »kick-off« srečanjem, kjer smo določili cilje projekta in izbrali sponzorja samega projekta. Za sponzorja (spodbuja, nadzoruje napredek) se je javil predsednik uprave, g. Matjaž Čemažar. Sledile so delavnice zavedanja o varnosti, skozi katere s(m)o se različni nivoji zaposlenih spoznali z odgovornostmi, dolžnostmi na področju varnega dela, vodenja varnosti in hkrati ozaveščali pomen spremembe miselnosti na temo varnosti. Projekt smo končali s »kata coachingi« in zadnjim srečanjem »Konec je začetek«. Vsak konec je začetek nečesa novega. S koncem projekta smo postavili temelje za zavedanje pomena varnosti, varno obnašanje, primerno vodenje varnosti tudi s strani vodij do svojih podrejenih.

V zahvali ob koncu predstavitve nam je glavni povezovalac kongresa, g. Csaba Szabo, zaželel, da v Domelu čimbolj uspešno zasledujemo cilj 0 nezgod, primerno vodimo varnost, povečujemo zavedanje o varnosti na delovnem mestu in na vseh področjih delujemo varno.

NOVOZAPOSLENI

Nataša Dolenec

Odzvali so se tisti sodelavci, ki so se nam pridružili v novembru, decembru in januarju. Vsem se lepo zahvaljujemo za sodelovanje, in sicer za odziv k povabilu za predstavitev.

MATIC POTOČNIK

Sem Matic Potočnik, po izobrazbi diplomirani ekonomist in delam v PE ECS Na plavžu kot komercialist v prodaji. Prihajam iz Selc, trenutno pa živim v Škofji Loki. V Domelu sem začel delati leta 2021 kot študent, slabo leto zatem pa sem se tudi zaposlil v oddelku prodaje. Ob delu trenutno zaključujem še magistrski študij ekonomije na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, smer poslovna logistika. Dosedanje delovne izkušnje sem si nabral predvsem s študentskim delom v času študija, in sicer na področju marketinga, prodaje in podpore kupcem, kar mi pride zelo prav tudi pri trenutnem delu. Sodelavci v oddelku ECS so me zelo lepo sprejeli ter so vedno pripravljeni pomagati, zaradi česar je spoznavanje delovnih procesov in Domelovih produktov veliko lažje. Svoj prosti čas pa rad preživljam aktivno – igram nogomet ali hodim v hribe – v roke pa rad vzamem tudi kakšno dobro knjigo.

TJAŠA STARE

Moje ime je Tjaša Stare, letos bom dopolnila 29 let in prihajam iz majhne vasi Leše. Po izobrazbi sem diplomirana ekonomistka in pomočnica vzgojiteljice predšolskih otrok. Po končani srednji šoli sem se zaposlila v supermarketu Tuš kot oddelkovodja. Ker mi to delo ni več predstavljalo izzivov, sem delovno razmerje prekinila in se za nekaj let preselila v tujino, kjer sem opravljala delo au-pair (varuške). Po vrnitvi v Slovenijo sem se vpisala na ekonomsko fakulteto, ki sem jo tudi uspešno zaključila.

Da v Domelu iščete nove sodelavce, sem izvedela od prijateljice. Zaposlena sem od začetka letošnjega leta, in sicer v oddelku prodajne logistike. Delo je zanimivo in dinamično. Vesela sem, da sem dobila priložnost delati v prijetnem kolektivu, v katerem so me res lepo sprejeli in so mi pripravljeni vedno pomagati.

Svoj prosti čas običajno preživljam z nečakoma in s prijatelji, zelo rada plešem, potujem ter hodim v hribe, letos pa se imam namen preizkusiti tudi v plezanju po feratah.

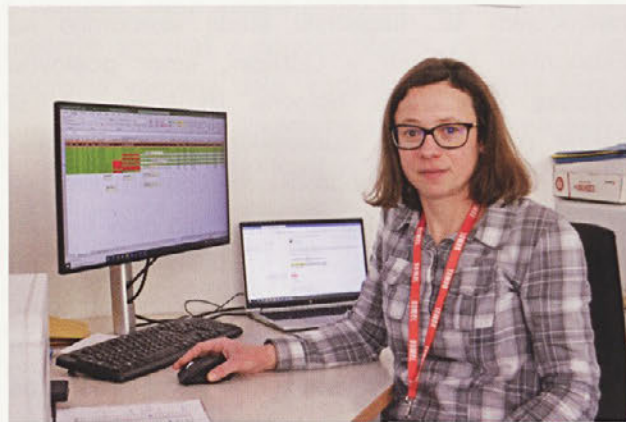
MARTIN KOCIJANČIČ

Sem Martin, prihajam iz Kranja. Med študijem sem bil Domelov štipendist, letos pa sem uspešno zaključil magistrski študij strojništva in se zaposlil v oddelku Mehanski razvoj. To je moja prva redna zaposlitev. Pred tem sem opravljal študentsko delo v Domelu (tehnologija, razvoj), preizkusil sem se tudi kot novinar, proizvodni delavec v težki industriji itd. Glavnina mojega dela so aerodinamske (CFD) simulacije zračnega toka v sesalnih enotah. Sodelavci mi radi volje pomagajo pri težavah, na katere naletim pri delu, in postopkih, ki so zame novi. Prisluhnejo pa tudi mojim predlogom in, če se le-ti izkažejo za dobre, jih skupaj realiziramo. V službo prihajam z veseljem, saj imam priložnost soustvarjati nove, inovativne izdelke prihodnosti. Ko smo že pri prihodnosti - trdno verjamem, da bo bitcoin v prihodnosti še mnogo pomembnejši, kot je že danes. Temu posvečam precej prostega časa. Rad tudi planinarim, hodim v fitnes in navijam za Rdeče vrage.

ALENKA PFAJFAR

Sem Alenka Pfajfar, doma iz Železnikov. Po izobrazbi sem univ. dipl. sociolog, z delovnimi izkušnjami v raziskovanju in svetovanju, na delovnih mestih analitik in vodja projektov. Želja po novih delovnih izkušnjah in bližina doma sta glavna razloga za zaposlitev v Domelu. Delo na novem delovnem mestu, administrator v kadrovskem oddelku, je razgibano, večkrat tudi zahtevno, vzdušje v pisarni pa sproščeno in prijetno. Veseli me, da del svojih znanj lahko prenesem v novo delovno okolje in obratno. Veliko prostega časa aktivno preživim z družino, sin je ljubitelj vrtnarjenja, trenutno se ukvarjamo z vzgojo lastnih sadik, poleti sta aktualna kampiranje in ribolov, jeseni gobarjenje, ko pade sneg, je šele čas za počitek.

PIKNIK SKUPINE DOMEL 2022

sobota, 21. maj 2022
Športni park Rovn Selca

igra ansambel
RAUBARJI

VLJUDNO VABLJENI!

POTENCIALNO ŠKODLJIVE SNOVI v kozmetičnih izdelkih

Janja Kozjek

Vsi smo radi lepi in urejeni, ampak nekateri kozmetični izdelki (tudi čistila) lahko vsebujejo tudi več deset kemikalij in spojin, pri čemer so nekatere od teh lahko zdravju in telesu škodljive. Najpogostejši neželeni učinek je draženje kože in dihal. Nekatere kemikalije veljajo tudi za endokrine motilce, ki lahko povzročajo motnje v hormonskem sistemu in s tem nemalo težav in neželenih učinkov tudi na reproduktivni, nevrolški in imunski sistem. Zato je prav, da smo previdni pri kupovanju teh izdelkov.

TRIKLOSAN

To je kemikalija s protimikrobnim delovanjem, ki so jo začeli uporabljati kot pesticid, v 70. letih prejšnjega stoletja pa so jo začeli uporabljati v proizvodnji izdelkov za osebno nego. Triklosan so uporabljali v

milih in detergentih ter celo v nekaterih oblačilih z namenom antibakterijskega delovanja. Ker naj bi povzročal kožnega raka, vplival na ščitnične hormone in povečeval odpornost bakterij na antibiotike, je danes k sreči njegova uporaba prepovedana.

UMETNE DIŠAVE

Sintetične dišave dajejo izdelkom prijeten vonj, toda hkrati so eden glavnih razlogov za alergijske reakcije kože. Umetne dišave običajno vsebujejo potencialno škodljive kemikalije, kot so parabeni, derivati benzena, aldehydi in druge, pri katerih je bila dokazana povezava z rakom in težavami z živčnim sistemom. Najpogostejši kratkoročni učinki dišav sta draženje in rdečica na predelu nanosa.

Če med sestavinami izdelka najdete mednarodna imena sestavin, kot so: parum, perfume, linalool, limonene, eugenol, citronellol, geraniol ali cinnamal, pomeni, da izdelek vsebuje dodane dišave.

FTALATI

Te kemikalije najpogosteje najdemo v lakih za nohte, lakih za lase, deodorantih, parumih in vlažilnih losjonih. Obstajajo mnenja o povezanosti med ftalati in različnimi vrstami raka, vključno z rakom dojke, jetra in ledvic ter pljučnim rakom, čeprav vzročna povezava še ni bila dokazana.

Če želite biti posebej previdni, se torej izogibajte izdelkom, ki vsebujejo ftalate.

PARABENI

Parabeni so konzervansi, ki se v izdelkih za nego telesa uporabljajo za preprečevanje kontaminacije v času skladiščenja in prodaje. Brez njih bi se nekatere naravne sestavine (npr. sadni izvlečki) kontaminirale z bakterijami in virusi ter sčasoma razpadle.

Vse bolj izstopajo domneve, da bi parabeni lahko bili povezani z rakom dojke ter imeli negativen vpliv na endokrini (hormonski) sistem. Poleg tega so parabeni eden od običajnih povzročiteljev kožnih alergij.

SULFATI

So zelo pogosta sestavina v izdelkih za umivanje kože in las, kot so mila in šamponi. Najdemo jih v več kot 90 odstotkih tovrstnih izdelkov, pa tudi v izdelkih za čiščenje, kot so detergenti.

Sulfati v visoki koncentracijah veljajo za znane dražilce kože in nekateri ljudje se jim izogibajo. Prav zato je v zadnjih letih vse več tudi kozmetičnih izdelkov, ki ne vsebujejo sulfatov, kar proizvajalci še dodatno izpostavljajo na embalaži.

FORMALDEHID

Ta brezbarvna in vnetljiva snov se najpogosteje

uporablja v gradbeništvu in pohištveni industriji. Prisoten je tudi v čistilih in draži oči, sluznico in povzroča solzenje. Vdihavanje koncentriranega formaldehida povzroča glavobol, vnetje grla in težave z dihanjem, lahko pa tudi sproži ali poslabša napad astme. Formaldehid uporabljajo tudi v postopkih izdelave nekaterih lepotnih izdelkih za nego las in nohtov.

Dokazano je povezan s tveganjem za nastanek raka, težavami z živčnim sistemom ter z dihanjem. Poleg možnega odpovedovanja ledvic formaldehid negativno vpliva na možgane in živčni sistem ter prebavni trakt.

HIDROKINON

Hidrokinon se v kozmetiki uporablja kot antioksidant, dišava in celo kot sredstvo za beljenje kože. Uporaba izdelkov, ki ga vsebujejo, pogosto povzroča draženje kože.

Malo je sicer verjetno, da bi uporaba izdelkov s hidrokinonom povzročala kronične bolezni, kljub temu pa je dobro vedeti, da lahko draži kožo. Alternativa za ljudi, katerih koža je občutljiva na hidrokinon, je arbutin, ki je naravna sestavina ter prav tako daje dobre rezultate pri beljenju kože.

MIKRODELICI PLASTIKE

Mikroplastične delce, ki jih najdemo v pilingih in podobnih kozmetičnih izdelkih, vse več proizvajalcev opušča zaradi zakonskih prepovedi in ozaveščenosti potrošnikov o njihovi škodljivosti za okolje. Kljub temu so v nekaterih izdelkih še vedno prisotni.

Čeprav mikroplastični delci nimajo neposrednega vpliva na zdravje uporabnikov, je toliko večji njihov posredni vpliv prek kontaminacije vode, naravnega okolja in drugih živih bitij. Na svetu praktično ni več območja, kjer ne bi našli mikroplastičnih delcev. Ker se nahajajo v okolju, jih zaužijejo tudi živali – najpogosteje ribe – in tako mikroplastika pride tudi na naše krožnike.

TOLUEN

Toluen se pogosto uporablja kot topilo in razredčilo za barvne premaze, silikonske tesnilne mase, gumo, tiskarska črnila, lepila, lake, strojila za usnje in dezinfekcijska sredstva. Je snov, ki je pogosta sestavina lakov za nohte in nekaterih izdelkov za beljenje las. Izpostavljenost visokim ravnam te kemikalije lahko vodi do respiratornih težav, pa tudi do poškodb ledvic in jeter.

PROPILEN GLIKOL

Gre za zelo pogosto sestavino lepotnih izdelkov, ki se nahaja v lakih za lase, ličilih, šamponih, balzamih za lase, vlažilnih sredstvih in kremah za sončenje. Viri navajajo, da naj bi pri nekaterih ljudeh povzročal alergijske reakcije kože, kot sta dermatitis in koprivnica.

Vir: - The Healthy;
- <https://www.zdravo.si/10-potencialno-skodljivih-snovi-v-lepotnih-izdelkih/?eprvak=campaign>

INTERVJU

z Marušo Ferk Saioni

Ana Jelenc

V avgustu lani sem se odločila, da še malo nadgradim svoje znanje. Vpisala sem se na Fakulteto Doba, kjer študiram marketing, družbene medije in odnose z javnostmi.

Študij poteka na daljavo. Na Dobi imajo zelo dober sistem študija sproti, ki obsega tudi veliko timskega dela. S timi skupaj prediskutiramo probleme in naredimo timske naloge oziroma projekte.

Pri enem od predmetov sem imela čast v timu sodelovati z našo zelo dobro smučarko Marušo Ferk Saioni. Med opravljanjem naloge sva se zelo dobro ujeli in odlično sodelovali, zato sem jo prosila, če bi hotela ob koncu smučarske sezone z mano sodelovati v intervjuju za naš interni časopis. Postavila sem ji nekaj vprašanj, ona pa je na njih z veseljem odgovorila.

Maruša, povej kaj o sebi, svoji karieri in nadaljnjih ciljih, ki si jih zastavlja.

Sem Maruša, stara sem (že) 33 let. Med smučarkami sem ena izmed najstarejših. Prihajam z Blejske

Dobrave – manjše vasi v občini Jesenice. Smučam, odkar pomnim. Ko sem bila majhna, nisem hotela iti domov s smučišča, zato so starši večkrat morali prositi žičničarje, če lahko končno ustavijo žičnico, da bomo šli domov (ob 4 popoldan). Že od nekdaj se

me je držala "gorenjska trma", ki me je tudi pripe-
ljala do tam, kjer sem sedaj. Sem zelo organizirana
oseba. Šport mi je dal zelo veliko. Hitro sem morala
odrasti, poskrbeti zase in za svojo opremo, se znajti
na različnih koncih sveta, se sporazumevati (govorim
6 jezikov), dobila sem veliko novih prijateljev, videla
sem že kar nekaj sveta. V bodoče želim pomagati
s svojimi izkušnjami drugim, mlajšim tekmovalcem.

**Pred kratkim si se poročila. Kje živiš sedaj? Je
tvoj dom še vedno Slovenija ali pa si se preselila
v Francijo?**

Poročila sem se avgusta 2020. Živim bolj kot ne
vsepovsod, ker sem veliko od doma. Moj dom je še
vedno v Sloveniji, čeprav poskušam čez poletje več
časa preživeti v Franciji.

**Za seboj imaš že kar dolgo kariero. Navsezadnje si
se udeležila kar štirih olimpijskih iger. To se mi zdi
zelo dobro, da si toliko let v vrhu smučarskih šam-
pionov. Kakšni so tvoji plani za nadaljnjo kariero?**

Res je, letos sem nastopila na četrtyh igrah in to so
bile tudi moje zadnje. Želela sem doseči svoj najbolj-
ši rezultat in to mi je tudi uspelo (9. mesto), na kar
sem zelo ponosna. Vztrajati v tem športu toliko časa,
ni kar tako. Menim, da sem do rezultatov in uspe-
hov prišla s trdim delom in ne toliko zaradi talenta.
Trenutno grem korak za korakom – sedaj sem v fazi
odklopa.

**Na kateri svoj dosežek v karieri ali v osebni živ-
ljenju si najbolj ponosna?**

Najbolj sem ponosna na 3. mesto v svetovnem
pokalu in na to, da sta me na tekmi spodbujala tudi
starša, tako da sem ta uspeh lahko delila tudi z nji-
ma. Sigurno sem ponosna tudi na svoj prvi nastop
v svetovnem pokalu, kjer sem dosegla točke (ena
izmed redkih na svetu). Udeležba na štirih olimpij-
skih igrah je tudi nekaj posebnega, česar se mogoče
sploh še ne zavedam. Je pa do mene pristopilo kar
nekaj tekmovalcev in mi čestitalo za ta dosežek. To
pomeni, da se v smučarskih krogih zavedajo tudi ta-
kega dosežka.

Osebnostno sem ponosna na to, da sem ponovno za-
čela študirati in da bom letos že drugič diplomirala.
Mogoče bom celo nadaljevala z magistrskim pro-
gramom. Ali pa celo dokončala študij na fakulteti za
upravo v Ljubljani.

Predvsem sem pa vesela, da me pri vsem tem
spodbuja moja družina in da imam dobre prijatelje,
ki so ob meni tako ob vzponih kot ob padcih.

**Prihaja malce smučarskega dopusta. Imaš v načr-
tu kakšne posebne počitnice? Kaj boš počela med
dopustom?**

Nič posebnega. Že maja grem spet na smuči. V
aprilu bom dala telo na off, nato pa bom postopoma
spet začela graditi na bazi, kar pomeni predvsem ve-
liko kolesarjenja po gozdu. Glede na to, da je ravno
padel sneg, si bom mogoče omislila še kakšno turno
smučanje in tek na smučeh. Kar pa se tiče morja, pa
mogoče preživim nekaj dni na otoku Hvaru – v mese-
cu juliju, in to bo to – vse po starem, kot vsako leto.
Običajno v tisti pravi poletni sezoni smučam, tako da
večinoma dopustujem aprila in v začetku maja.

**Prihaja poletje in s tem čas dopustov. Ali imaš
kakšno dobro idejo za nas, kam iti na dopust? Kaj
je po tvoje vredno obiskati, glede na to, da si videla
zelo veliko sveta?**

Prvi nasvet je, da si vzemite čas in res uživajte
100-odstotno, kamorkoli greste. Enkrat sem bila na
Kostariki in bi se še vrnila tja. Narava, živali, ki sem
jih videla, vauu. In pa Guadeloupe (francoski otok).
Za takšna potovanja je s seboj vedno super vzeti
kakšen popotniški vodič – Lonely Planet, in tudi malo
prej pregledati, kaj želimo obiskati. Jaz raje razisku-
jem, kot pa ležim na plaži.

Bi rada še kaj dodala oziroma povedala?

Komaj čakam, da letos zaključim študij. Sigurno mi
bo to zelo pomagalo v bodoče. Ni me strah življenja
po športni karieri in menim, da mi bo šlo kar v redu.

Vztrajnost, trdo delo, podpora bližnjih, vera vase in trud so zelo pomembni, da lahko uspemo. Tudi če nismo prvi, smo lahko zelo uspešni. Verjamem, da je tudi pri našem delu pomembno, da smo vztrajni, da se trudimo in verjamemo vase ter tako lahko doprinesemo dobro v svojem življenju, družini in nenazadnje tudi v našem podjetju.

Če smo zadovoljni s svojim življenjem, bomo tudi v podjetju lahko dobro in uspešno delali in tako dosegli dobro za vse. Pomembno je, da se trudimo in vztrajamo, tudi ko je težko, saj bo naš trud poplačan in viden.

Nenazadnje s svojim trudom, vztrajnostjo in trdim delom dajemo zgled v prvi vrsti našim otrokom, nadaljnjim generacijam in pa tudi sodelavcem. Z dobrim zgledom in drugimi že omenjenimi vrednotami se nam tudi ni potrebno bati za prihodnost naših družin in našega podjetja.

NAMIG ZA VIKEND POTEPI

Tolminska piramida in slap Beri

Barbara Debeljak

Čez travnike in po robu gozda med Tolminom in Zatočminom ter malo naprej od vasice Poljubinj, kjer teče čudovit slap Beri.

TOLMINSKA PIRAMIDA

Kozlov rob ali Grad ali Tolminska piramida, kot ji pravijo domačini, je razgledna vzpetina, ki leži sredi Tolminske kotline in ima pestro zgodovino.

Izhodišče pešpoti je v Tolminu. Zapeljemo se skozi Brunov drevored in parkiramo na manjšem parkirišču pred informativno tablo za Kozlov rob.

Na vrh je speljanih več poti: Gozdna pot, Grajska pot in trim steza. Celoten hrib je povezan z zgo-

dovinsko in naravoslovno potjo, ki na 14 točkah predstavi rastlinstvo, strukturo gozdnih tal in kamnin ter tudi zanimiva zgodovinska dogajanja.

Na vrhu nas pričakajo ruševine gradu, ki so razglašene za kulturni spomenik. Odpre se izvrsten razgled na zgornji del doline reke Soče, Tolmin in okoliške zaselke.

SLAP BERI

Malo naprej od vasice Poljubinj, blizu Tolmina, teče čudovit slap Beri. V vasici avto pustimo na manjšem parkirišču in se peš odpravimo ob strugi reke Godiča. Slap Beri se nahaja na nadmorski višini 454 m. Visok je 25 m. Dosežemo ga lahko po slabih 30 minutah hoje. Pot je nezahtevna in primerna za vse stopnje kondicije.

UTRINKI PRENOVE

VELIKI KONCERT

ANTON HABJAN

z gosti

Janez Lotrič

Nuška Drašček

Tina Debevec

**Orkester
Slovenske vojske**
dirigent Aljoša Deferri

Posebni gostje bodo tudi
Anton Habjan z glasbenimi prijatelji

22.05.2022 ob 19:00 uri
Športna dvorana
ŽELEZNIKI

**VSTOPNICE NA VSEH
EVENTIMOVIH PRODAJNIH MESTIH**

PRODAJA VSTOPNIC TUDI:

- Brunarica Dražgoše
- Kmetijska zadruga Škofja Loka
- Trgovina čipke Škofja Loka

DOMEL

BILO JE NEKOČ ...

40 let kovinarstva v Železnikih Osrednja slovesnost jutri

Železniki, 25. aprila — Jutri ob 10. uri bo pred Iskro osrednja slovesnost v Železnikih, ki jo bodo kovinarji praznovali ob 40. obletnici Osvobodilne fronte in praznika dela. Na praznično slovesnost bodo med drugim podelili priznanja sedmim še živečim ustanovnim članom proizvodne zadruga kovinarjev: Niko Bertonclju, Antonu Dolencu, Polajnarju, Matevžu Šmidu, Petru Torkarju in Niku Žumru. Slavnostni govornik bo Dolfo Vojsk.

Številne kulturne in športne prireditve v počastitev jubileja kovinarstva organizirajo že nekaj časa. Si-

noči so v muzeju odprli razstavo fotografij in likovnih del delavcev ter razstavo proizvodnih programov Nika, Iskre in Tehnice, tovarn, ki so zrasle iz nekdanje zadruga.

Nocoj ob 19. uri bo v kulturnem domu slavnostna seja delavskih svetov vseh treh tovarn, na kateri bodo podelili priznanja delavcem, ki so največ pripomogli k razvoju kovinarstva v Železnikih.

Ob jubileju so izdali tudi posebno brošuro, v kateri so opisali razvoj kovinarstva od povojne dobe do danes ter predstavili poslovanje in razvojne načrte Nika, Tehnice in Iskre.
H. J.

Obleženje obletnic nekoč.

DOMEL

Domel, proizvodnja elektromotorjev in gospodinskih aparatov Železniki, d.o.o., Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija

tel.: +386 4 51 17 100, fax: +386 4 51 17 106, info@domel.com; www.domel.com

MOZAIK - brezplačno glasilo podjetja Domel, d.o.o.; naslov uredništva: Glasilo Mozaik - Domel, Otoki 21, 4228 Železniki

tel.: 04 51 17 173, fax: 04 51 17 106, e-mail: ales.markelj@domel.com.

Odgovorni urednik: Aleš Markelj

Glavna urednica: Romana Lotrič

Člani odbora: Tadeja Bergant, Barbara Debeljak, Nataša Dolenc, Nina Drol, Anita Habjan, Ana Jelenc, Danica Jelenc, Janja Kozjek, Aleksander Volt, Andreja Thaler

Foto: Barbara Debeljak, Anita Habjan, Goran Čučak, Andrej Šuštar, Aleš Markelj, Miro Šmid osebni arhiv, arhiv Domel

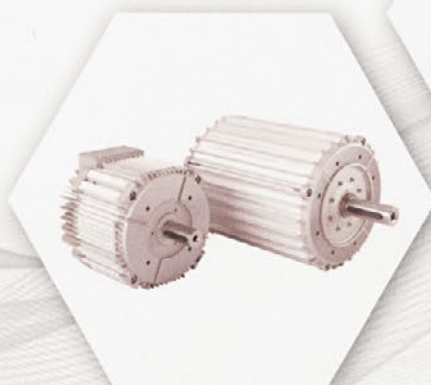
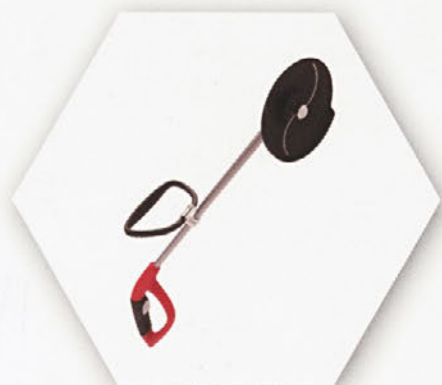
Grafično oblikovanje: Nina Drol, s.p.

Lektorica: Majda Tolar

Tisk: Tiskarna GTO Košir; leto 2022, številka 2; letnik 42, Izvodov: 1850

Stališča avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

DOMEL

Raziskujte, razvijajte in rastite z nami

